

NOTA GROEN - GROEN VERBINDT

Colofon

Versie: | eindconcept
Datum: | 28 september 2015
project: | Nota Groen Gemeente Vught, Groen Verbindt
projectnummer: | 225006

Opgesteld voor: | Gemeente Vught

p: | Postbus 10100,
5260 GA Vught
t: | 073 658 06 80
f: | 073 656 59 65
e: | gemeente@vught.nl
w: | www.vught.nl

voor: | BTL Advies,
Oisterwijk
P: | Postbus 385,
5060 JV Oisterwijk
t: | 013 52 99 555
f: | 013 52 99 550
e: | advies@btl.nl
w: | www.btladvies.nl

VOORWOORD

P.M.

SAMENVATTING

Groen is van grote waarde voor de uitstraling van de gemeente Vught. Deze Nota Groen, Groen Verbindt, biedt kaders en uitgangspunten voor de realisatie van een duurzame en karakteristieke groenstructuur. De structuur- en beeldbepalende groenstructuren zijn een leidraad voor de toekomstige ontwikkelingen in de openbare ruimte en vormen de basis voor de ontwikkeling van de gewenste groenstructuur. Groen is één van de aspecten die de inrichting van de openbare ruimte bepaald. In deze Nota Groen worden dwarsverbanden gelegd tussen alle relevante plannen over groen en de buitenruimte.

Eén Vught!, dat is de hoofdambitie van de Vughtse structuurvisie 2013. Vught bestaat uit meerdere puzzelstukjes (wijken, buurten, dorpen, centra). De verbinding tussen deze puzzelstukjes staat centraal in de structuurvisie. Groen speelt hierbij een belangrijke rol en mag nog meer dan nu een bindende factor zijn in Vught. Zowel de fysieke binding door herkenbare structuren en duidelijke routes als sociale binding door bruikbaar groen en betrokken bewoners: **Groen Verbindt!**

Groen is en blijft een belangrijke ruimtelijke verbinder. De Nota Groen maakt daarbij onderscheid in structuurbepalend, beeldbepalend en overig groen. Belangrijke (cultuur)historische elementen en natuurlijk groen zijn structuurbepalend, evenals de belangrijkste ontsluitingswegen en diverse parken. Groen dat op wijkniveau bepalend is voor het gebruik en de uitstraling van de woon- en werkomgeving is opgenomen als beeldbepalend groen. De statustoekenning van ieder groenelement is daarbij medebepalend voor de inrichting en de ontwikkelingen die de gemeente toe staat.

In deze Nota Groen zijn diverse verbetermogelijkheden aangedragen om de kwaliteit en beleefbaarheid van het groen in het buitengebied te versterken. Uitgangspunt is het versterken van de eigen identiteit en karakteristiek van ieder deelgebied. In deze Nota Groen zijn diverse lopende trajecten en nieuwe kansen opgenomen waarmee de kwaliteiten worden versterkt en het gebruik en de beleving door bewoners en recreanten toeneemt.

Naast de gewenste groenstructuur is in deze nota ook het groenbeleid opgenomen. Dit beleid vormt de basis voor de ontwikkeling, inrichting en beheer van het groen zodat de karakteristieke groenstructuur zich verder kan ontwikkelen tot een duurzame en beheerbare groenstructuur.

De gemeente investeert in het behoud en ontwikkeling van het bomenbestand. Bomen zijn beeldbepalend in Vught. Behoud van de bestaande bomen staat voorop. Hiervoor zijn diverse kaders opgenomen. Indien nieuwe bomen worden toegepast, worden optimale randvoorwaarden voor bomen gerealiseerd.

De betekenis van het ecologisch groen in de bebouwde omgeving is gericht op de beleving van de natuur. Binnen de kernen verbindt de gemeente groengebieden met doorlopende verbindingen en ‘stepping stones’. Door hier invulling aan te geven neemt de biodiversiteit toe. Op locaties zonder veiligheidsrisico's wordt spontane ontwikkeling (geen beheer) mogelijk.

Het gebruik van het groen is een belangrijk uitgangspunt bij de inrichting van het openbaar groen. Diverse doelgroepen en functies hebben een plek in het openbaar groen. Informele avontuurlijke speelvoorzieningen zijn bijvoorbeeld belangrijke uitgangspunten voor de inrichting van openbaar groen. Deze groenelementen leveren een bijdrage aan de leefbaarheid in de wijk. De toegankelijkheid van het groen op wijkniveau is hierbij een aandachtspunt.

Het beheer van de buitenruimte vindt plaats op basis van beeldkwaliteit. Het groenfonds wordt ingezet voor uiteenlopende projecten. Uitgifte van groen vindt plaats binnen de gestelde kaders.

De gemeenteraad stelt de Nota Groen vast. Het college van Burgemeester en Wethouders stelt het MOR (Meerjarenuivoeringsprogramma Openbare Ruimte) vast, het groenuitvoeringsprogramma is hier onderdeel van. Het groenuitvoeringsprogramma gebruikt de gemeente bij de integrale afweging (riolering, wegen, verlichting) welke projecten in het MOR worden opgenomen. Het college stelt het MOR vast.

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
H1 Inleiding	11
1.1 Actualisatie nota 2009	12
1.2 Leeswijzer	12
H2 Visie: Één Vught, Groen Verbindt	13
H3 Groenstructuur	17
3.1 Ruimtelijke analyse	19
3.2 Criteria voor statustoekenning	23
3.3 Buitengebied	24
3.4 Maatregelen binnen de bebouwde kom	31
H4 Bomen beeldbepalend	33
4.1 Bomenbestand Vught ontwikkelt zich	34
4.2 Instandhouding waardevolle bomenbestand	36
H5 Ecologisch groen	39
5.1 Biodiversiteit en natuurlijkheid	39
5.2 Natuureducatie	41
H6 Gebruik en betrokkenheid	43
6.1 Spelen in het groen	43
6.2 Hondenuitlaatbeleid	43
6.3 Doelgroepen	45
6.4 Burgerbetrokkenheid	46
H7 Groenbeheer	47
H8 Behoud en uitgifte	49
8.1 Groenfonds	49
8.2 Uitgifte reststroken en gemeentelijke bosgebieden	49
Bijlage	
1. Kaders uit relevante wet- en regelgeving	
2. Analyse uitgangspunten groenstructuur	
3. Groenstructuurkaart (kaart)	
4. Ruimtelijke richtlijnen bomen	
5. Ziekten en plagen bomen	
6. Bomeninitiatief Vught (kaart)	
7. Actiepunten groenbeleid	

één Vught
slecht onderhoud
bos
groene mantel
groene initiatieven
bewoners
biodiversiteit
Hoogwaardige woongemeente
water
heide
mooie omgeving
Toegankelijkheid
vijvers
laanstructuren
ruimte
groen
monumentale boom
rust
verbinden
natuur
landelijk
veilig
ontmoetingsplekken

1. INLEIDING

De gemeente Vught heeft een bijzonder groen karakter. De aanwezigheid van landgoederen, parken en bossen, een afwisselend en waardevol landschap en monumentale lanen en bomen zijn bepalend voor de identiteit van zowel het buitengebied als de kernen Vught en Cromvoirt. Het belang van deze groene elementen en structuren voor recreatie, natuur, uitstraling en woongenot behoeft nauwelijks nadere toelichting. De hoge kwaliteit wordt alom gewaardeerd en het belang daarvan voor Vught breed onderschreven.

De kwaliteiten van het groen wil de gemeente de komende jaren nog beter benutten. In de structuurvisie Vught 2013 is richting gegeven aan het realiseren van één Vught. Groen speelt hierbij een belangrijke rol als verbindend element. Zowel fysieke verbindingen door laanstructuren en groenzones als sociale binding door gezamenlijk gebruik en ontmoetingen die door (openbaar) groen worden gestimuleerd.

Deze Nota Groen, *Groen Verbindt*, is een actualisatie van de Nota Groen, *Groen heeft Toekomst*, die is vastgesteld in 2009. Op basis van deze Nota heeft de gemeente de afgelopen jaren gewerkt aan de instandhouding en waar mogelijk uitbreiding van waardevolle groenstructuren. De gemeente Vught geeft hier de komende jaren een vervolg aan op basis van de geactualiseerde visie. Hierin zijn nieuw beleid (o.a. structuurvisie Vught 2013) en ruimtelijke ontwikkelingen (o.a. Programma Hoogfrequent Spoor) verwerkt. De visie is leidend voor het actuele beleid in deze Nota.

De volgende doelstellingen zijn richtinggevend voor deze Nota Groen:

- De bestaande en gewenste groenstructuur beeldend weergeven met als uitgangspunt een duurzame en karakteristieke groenstructuur. Het beschermen, behouden, verbinden en versterken van de huidige groenstructuren en -gebieden vormt de basis voor de ontwikkeling van de gewenste groenstructuur. De groenstructuren en -gebieden zijn een leidraad bij toekomstige ontwikkelingen in de openbare ruimte.
- Groenbeleid als basis voor de ontwikkeling, inrichting en beheer van het openbaar groen vastleggen, zodat de karakteristieke groenstructuur zich verder kan ontwikkelen tot een duurzame en beheerbare groenstructuur.
- De groenstructuur levert als drager van cultuurhistorische, landschappelijke en ecologische kwaliteiten een waardevolle bijdrage aan de leef- en werkomgeving van de inwoners van Vught. Met het beleid in deze Nota Groen stimuleert de gemeente de betrokkenheid van bewoners bij de buitenruimte.

Uit deze Nota Groen volgen concrete acties, die zijn opgenomen in het MOR (Meerjaren uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte). Dit betreft zowel gerichte eenmalige verbetermaatregelen van de groenstructuur als het uitwerken van bepaalde beleidsthema's naar concrete uitvoeringsmaatregelen en procedures.

Status

Met het vaststellen van deze Nota Groen onderschrijft het gemeentebestuur de inhoud. In de praktijk betekent dit dat de Nota Groen op verschillende manieren wordt gebruikt:

- Het plan bepaalt mede de ruimtelijke ordening binnen de bebouwde kom. Zowel bij de locatiekeuze van inbreidingslocaties als het behoud van groen binnen de bebouwde kom en de overgang naar het buitengebied maakt dit plan deel uit van het afwegingskader. Bij de afweging tussen groen en rood worden indien nodig mitigerende en/of compenserende maatregelen toegepast.
- Bij herinrichting en reconstructie vormt de gewenste structuur een leidraad voor de ontwikkeling van de groenstructuur. Het wensbeeld past hierbij niet altijd in de bestaande situatie (boven- en ondergrondse ruimte beperkt). In praktijk betekent dit dat gezocht wordt naar de best mogelijke oplossing (compromis), met als resultaat een optimale inrichting van de openbare ruimte met ruimte voor alle ruimtevragers.
- Binnen de gemeentelijke organisatie is het plan een richtinggevend afwegingskader bij de dagelijkse werkzaamheden.

Naast deze Nota Groen is andere wet- en regelgeving van toepassing op het openbaar groen. In bijlage 1 is relevante wet- en regelgeving opgenomen.

1.1 Actualisatie nota 2009

Deze Nota Groen, Groen Verbindt is een actualisatie van de nota die in 2009 is vastgesteld door de gemeenteraad. Onderstaand zijn de belangrijkste wijzigingen / aanvullingen opgesomd.

- Structuurvisie Vught 2013: de visie op het groen in de structuurvisie is het vertrekpunt voor de actualisatie van de Nota Groen, groen heeft toekomst.
- Het leggen van betere verbindingen tussen bestaande groenelementen;
- Toegankelijkheid van het groen vergroten;
- Het versterken van het natuurlijk spelen en daarmee samengaand het inrichten van de parken voor meervoudig gebruik is een eerste stap in die richting;
- De ecologische kwaliteit (biodiversiteit) van het groen in samenhang te zien met de groenstructuren;
- Burgerparticipatie (mensen betrekken bij hun woonomgeving).

1.2 Leeswijzer

De Nota Groen bestaat uit drie onderdelen:

- Hoofdstuk 2 – Visie;
- Hoofdstuk 3 – Groenstructuur
- Hoofdstuk 4/8 – Groenbeleid (thematisch uitgewerkt in diverse hoofdstukken)

De visie geeft op hoofdlijnen de groene koers van de gemeente weer. Wat wil de gemeente de komende jaren bereiken en waarom. Dit is toegespitst op actuele thema's, voortkomend uit de structuurvisie en actuele ontwikkelingen. Centraal daarbij staat het thema *Groen Verbindt*, afgeleid uit de structuurvisie. Dit wordt thematisch uitgewerkt. De verbinding van dorpen en buitengebied (ecologie, cultuurhistorie, landschap), binding van de ruimtelijke eenheden van iedere kern en sociale binding staan hierin centraal.

In hoofdstuk 3 wordt aan de diverse onderdelen van de groenstructuur een status gekoppeld. Op basis een ruimtelijke analyse wordt onderscheid gemaakt in structuurbepalend, beeldbepalend en overig groen. Deze status is bepalend voor de uitgangspunten ten aanzien van groen bij nieuwe ontwikkelingen en de maatregelen die gewenst zijn om de groenstructuur te versterken. Om invulling te geven aan het realiseren van de doelen in het buitengebied zijn diverse kansen en voorstellen toegelicht om de karakteristiek te versterken.

Het groenbeleid is uitgewerkt in thema's die aansluiten op de thema's in de visie. Het betreft concreet beleid om de gestelde doelen te realiseren. Achtereenvolgens zijn opgenomen

Hoofdstuk 4 – Bomen beeldbepalend

Hoofdstuk 5 – Ecologisch groen

Hoofdstuk 6 – Gebruik en betrokkenheid

Daarnaast zijn technische thema's uitgewerkt in de volgende hoofdstukken. Dit betreft de thema's die bijdragen aan het realiseren van het gewenste beeld:

Hoofdstuk 7 – Groenbeheer

Hoofdstuk 8 – Behoud en uitgifte

2. VISIE: ÉÉN VUGHT, GROEN VERBINDT

Eén Vught!, dat is de hoofdambitie van de Vughtse structuurvisie. Vught bestaat uit meerdere puzzelstukjes (wijken, buurten, dorpen, centra). De verbinding tussen deze puzzelstukjes staat centraal in de structuurvisie. Vught blijft zich profileren als kwalitatief hoogwaardige woongemeente. De gemeente blijft investeren in zowel de wijken als de voorzieningen. Zo dragen kwaliteiten uit Vught bij aan de woonkwaliteit van de afzonderlijke wijken en creëert de gemeente meer eenheid binnen Vught.

Groen speelt hierbij een belangrijke rol en mag nog meer dan nu een bindende factor zijn in Vught. Dat betekent op veel plekken behoud van het bestaande en in sommige wijken een toevoeging. Op veel plekken betekent dit met name het beter toegankelijk maken van het bestaande openbaar groen. Dan kan groen bijdragen aan zowel fysieke binding door herkenbare structuren en duidelijke routes als sociale binding door bruikbaar groen en betrokken bewoners: **Groen Verbindt!**

ÉÉN VUGHT, GROEN VERBINDT

De visie is uitgewerkt in diverse thema's. Alle hebben raakvlak met de fysieke of sociale binding waaraan groen een bijdrage levert. Deze thema's zijn in de aansluitende hoofdstukken uitgewerkt. Hierin zijn concrete handvatten opgenomen om de doelstellingen die in onderstaande visiothema's zijn opgenomen te realiseren.

Ruimtelijke verbinding

Buitengebied

Het buitengebied van de gemeente Vught bestaat uit vier deelgebieden met heel uiteenlopende kwaliteiten:

- De Gement: open 'Groenblauwe Delta' voor vlinders en weidevogels.
- Buitengebied van Cromvoirt en overgangsgebied naar Lunetten: landschappelijke en recreatieve diversiteit.
- Vughtse Heide en IJzeren Man: beslotenheid in natuurlijk-recreatieve omgeving.
- De landgoederenzone en agrarische enclaves: cultuurhistorisch mozaïekpatroon.

Uitgangspunt is het versterken van de eigen identiteit en karakteristiek van ieder deelgebied. De specifieke kwaliteiten (ecologisch, cultuurhistorisch, landschappelijk, recreatief) worden zichtbaar gemaakt. Het onderscheid tussen de gebieden wordt benadrukt: open en besloten, kleinschalig en grootschalig, natuurlijk en cultureel. De diverse functies worden met elkaar verweven en verbonden.

Doelstelling is een buitengebied te creëren dat:

- aansluit op de eisen van de gebruikers, de bewoners van de gemeente Vught.
- goed toegankelijk is door goede voorzieningen en duidelijke routing.
- door haar diversiteit en specifieke kwaliteiten aantrekkelijk is voor recreanten en passanten.
- kansen biedt aan flora en fauna zich in het gebied te vestigen en ontwikkelen. De verbinding tussen de diverse natuurgebieden in de regio verbeteren door inrichting en onderhoud.
- cultuurhistorische waarden beleefbaar maakt.

Herkenbaarheid groenstructuur verbindt wijken

De landschappelijke structuur, stedenbouwkundige structuur en wegenstructuur zijn in de loop der jaren ontstaan. De groenstructuren zijn verweven met deze structuren en verbinden de diverse puzzelstukjes uit deze structuren. Hiermee heeft het Vughtse groen een belangrijke rol in het oriëntatievermogen en de herkenbare Vughtse uitstraling.

Het groen accentueert bijzondere gebouwen en plekken, benadrukt de belangrijkste wegen en verbindt de diverse stedenbouwkundige structuren.

Bomen beeldbepalend

De volledig uitgegroeide oude bomen in parken en de fraaie laanstructuren zijn een sieraad voor Vught. Behoud van deze bomen is essentieel. De gemeente investeert in het behoud en ontwikkeling van het bomenbestand.

De gemeente Vught kent een grote verscheidenheid aan bomen in soort en omvang. Deze bomen begeleiden wegen en versterken het historische karakter van de diverse parken. Hun opgaande groeiwijze biedt de mogelijkheid bomen in een stenige omgeving toe te passen. Vele straten in Vught hebben een boombeplanting in de vorm van lanen, groepen of solitaire. Deze bomen kunnen zich echter niet ontwikkelen zonder voldoende onder- en bovengrondse groeiruimte. Want alleen met deze randvoorwaarden kunnen bomen uitgroeien tot de vele waardevolle exemplaren die in Vught aanwezig zijn.

Ecologie en cultuurhistorie verbinden

Het belang van natuurlijk groen en cultuurhistorische elementen wordt onderkend. Door inrichting en beheer stimuleert de gemeente Vught de bindingen van beide met de woonomgeving vanuit ecologisch en recreatief oogpunt. Ook de diverse verbindingen tussen dorp en buitengebied zijn in de thema's historie en ecologie nader uitgewerkt.

Groenzones ecologisch verbonden

De betekenis van het ecologisch groen in de bebouwde omgeving is gericht op de beleving van de natuur. Met andere woorden: het kennismaken met en ervaren van de natuur in de woonomgeving is het belangrijkste. De parken en grote groengebieden maken deze beleving en kennismaking mogelijk. Binnen de kernen verbindt de gemeente deze gebieden met doorlopende verbindingen en 'stepping stones'. De verbindingen stimuleren fauna zich in de groengebieden te vestigen en zich tussen deze gebieden te verplaatsen.

Doelstelling is de biodiversiteit zowel binnen als buiten de kernen te bevorderen. Belangrijke natuurlijke elementen (bosjes, houtwallen, poelen) zijn erbij gebaat dat ze vastgelegd worden in een duurzame structuur die wordt beschermd. Deze elementen krijgen daarom een hoge waardering in de groenstructuur. Waar dit vanuit veiligheidsoogpunt kan is spontane ontwikkeling en natuurlijkheid (geen beheer) mogelijk. Ook het voorkomen van verrommeling in de directe woonomgeving, verbinding met ander groenelementen en de abiotische omstandigheden zijn bepalend voor de keuze voor natuurlijkheid.

Door middel van laanstructuren, bermen, waterpartijen en sloten zijn parken en grote groengebieden in meer of mindere mate met elkaar verbonden. Flora en fauna leggen door deze structuren ook de verbinding met het buitengebied. De Kwebben in Vught zuid is een uniek element dat deze relatie nadrukkelijk weergeeft. De diversiteit (droog / nat, grazig / houtig) en ecologische waarde van de verbindingen wordt gestimuleerd door passend beheer en inrichtingselementen.

Verbinding met historie

Doel is de karakteristiek van historische elementen in de dorpsstructuren van Vught en Cromvoirt te behouden en beleefbaar te maken aan haar bewoners en bezoekers. De gemeente wil het verhaal achter deze elementen vertellen. De cultuurhistorische elementen zijn namelijk van wezenlijk belang voor de uitstraling van de gemeente en verdienen een eigen plek in de gemeente en de groenstructuur.

De relatie tussen binnen en buiten bebouwde kom wordt onder andere gelegd door de Lunetten en de diverse landgoederen. Dit zijn oude structuren die geleidelijk deels in de bebouwde omgeving zijn/worden opgenomen. De herkenbaarheid van de elementen neemt hierdoor af. Behoud van het historische karakter van deze elementen staat haaks op de continue uitbreiding van de bebouwing en de functieverandering van de openbare ruimte. Deze elementen zijn echter karakteristiek voor de gemeente. Bij nieuwe ontwikkelingen staat behoud en herkenbare inpassing centraal.

Gebruik groen ondersteunt leefbaarheid

Een groene woonomgeving heeft een positieve uitwerking op de leefbaarheid. De binding van de bewoners met hun woonomgeving neemt toe.

Sociale verbondenheid

Groen versterkt de sociale samenhang in de buurt en wijk. De leefbaarheid neemt toe. De inrichting van het groen stemmen we daartoe af op de behoefte van de verschillende doelgroepen in de wijk en het dorp. In de directe woonomgeving realiseert de gemeente voldoende toegankelijk groen om te spelen, ontmoeten, ontspannen en recreëren.

In de woonomgeving zijn clusters voorzieningen (sport, scholen, maatschappelijke voorzieningen, zorg) groen ingekleed. De buitenruimte biedt meerwaarde afgestemd op de betreffende functies:

- Sport: uiteenlopend aanbod sport en spel mogelijk maken;
- Scholen: focus op veilige routes, (avontuurlijk) spelen;
- Maatschappelijke voorzieningen: ontmoeten, verblijven, veilige routes openbaar vervoer;
- Zorg: veiligheid en toegankelijkheid, maar ook therapie en afleiding.

Binding met de eigen woonomgeving

De gemeente stimuleert de betrokkenheid van bewoners bij het groen in hun directe woonomgeving. Bewoners krijgen meer invloed. Dit biedt mogelijkheden voor eigen initiatieven voor inrichting en onderhoud van bewoners in hun straat of buurt. De gemeente stimuleert dit door bewoners bijeen te brengen en mogelijkheden zichtbaar te maken.

De gemeente hecht er waarde aan dat initiatieven vanuit de bewoners worden ontwikkeld. Daardoor zijn het enthousiasme en de betrokkenheid van bewoners bij projecten gegarandeerd. De gemeente ondersteunt en faciliteert deze initiatieven van harte.

Nationale verbindingen door Vught groen inpassen

Vught neemt de “quality of life” als uitgangspunt in haar benadering van de inpassingsvraagstukken van het spoor en de N65. Groen wordt nog meer dan nu een bindende factor tussen de wijken.

Bij de inpassing van de nieuwe infrastructurele werken die komende jaren gerealiseerd worden is groen medebepalend voor het eindbeeld. Om de “quality of life” te realiseren zijn diverse waarden van groen van toepassing:

- Ecologisch groen: behoud van structuren, realiseren van verbindingen
- Recreatieve functies: plaats geven in heringerichte openbare ruimte
- Beleving van de infrastructurele werken: infrastructurele kunstwerken inpassen met groen
- Sociale verbondenheid: groene verblijfsplek(ken) zoals stationsomgeving gekoppeld aan spoor
- Herkenbaarheid: relatie met de diverse aangrenzende deelgebieden / wijken leggen
- Versterken dwarsverbindingen: verbinden over de (voormalige) barrières heen. Deze verbindingen zijn door de barrièrewerking nu beperkt aanwezig.
- Voorkomen opdeling: geen inrichtingselementen toepassen die barrière versterken.

De groene inpassing van het spoor is in deze Nota niet uitgewerkt. De inpassing wordt in een separaat proces geheel voorbereid. Algemene uitgangspunten voor het groen in de gemeente Vught zijn hierin meegenomen.

3. RUIMTELIJKE VERBINDING

De groenstructuurkaart vormt de ruimtelijke basis van de Nota Groen. Aan elk onderdeel van de groenstructuur van de gemeente Vught is een status toegekend. De groenstructuurkaart geeft daardoor een volledig beeld van de belangrijkste groenstructuren in de gemeente. Basis voor deze statustoekenning is de ruimtelijke analyse. Hierin zijn zowel de relatie van Vught met zijn omgeving als de specifieke kwaliteiten van de gemeente Vught meegenomen. In de volgende paragrafen zijn de ruimtelijke analyse en de criteria voor de statustoekenning nader toegelicht

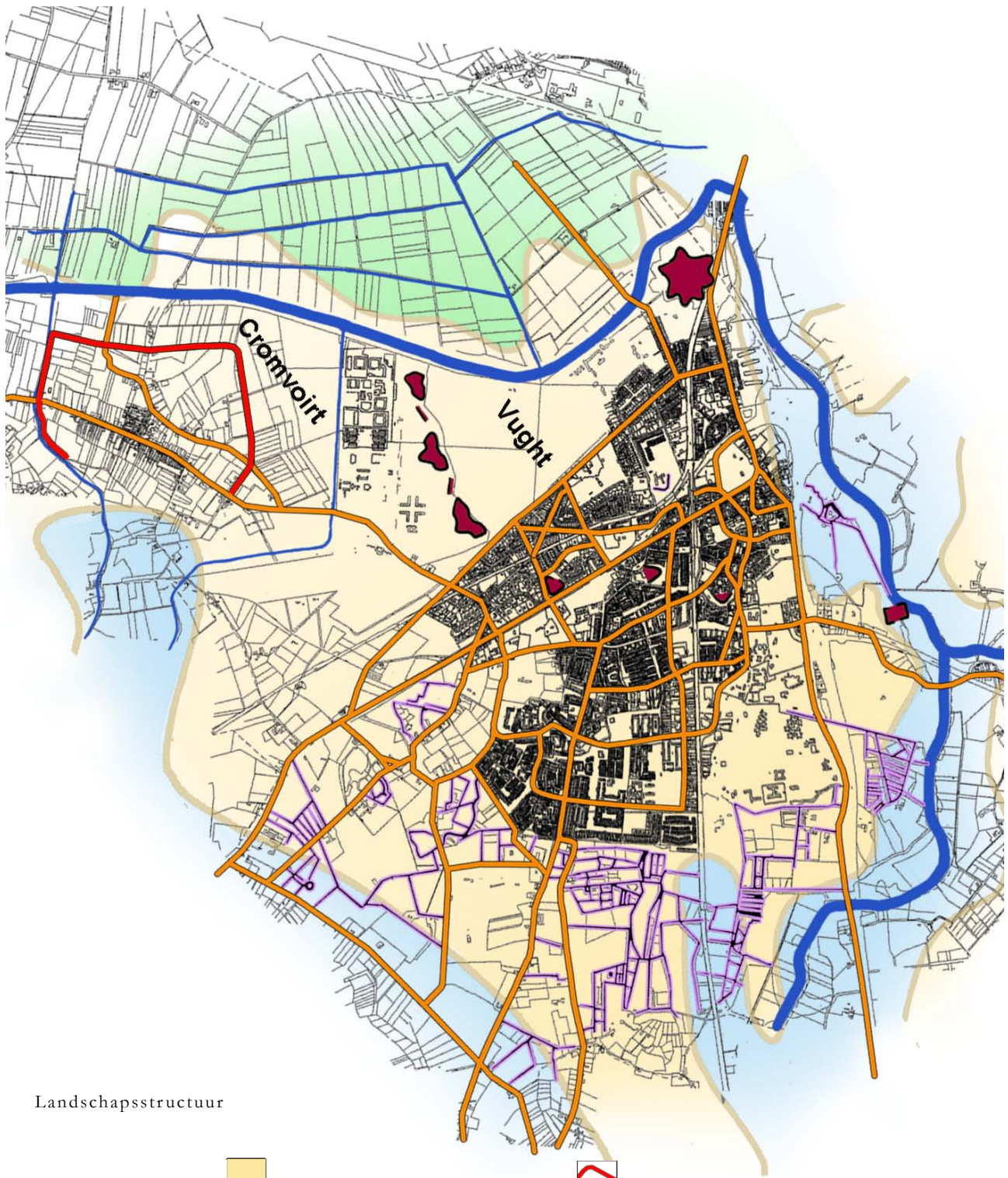
Dit resulteert in de volgende statussen die zijn onderscheiden voor de groenstructuur:

status	omschrijving	beleidsuitgangspunten
structuurbepalend groen (SBG)	groenobjecten die een samenhangende en waardevolle groenstructuur vormen die van belang is voor de gehele gemeente Vught	behoud van het aanwezige groen en waar nodig versterking ervan; aantasting van de structuur moet zoveel mogelijk voorkomen worden (alleen mogelijk met zwaarwegende argumenten)
beeldbepalend groen (BBG)	groenobjecten die de samenhang van de groenstructuur versterken en hiermee van belang zijn voor wijken van de gemeente Vught	behoud van het aanwezige groen en waar nodig versterking ervan; bij aantasting van de BBG is terug brengen van een herkenbare structuur vereist
overig groen	groenobjecten die enkel van belang zijn voor de omwonenden en andere gebruikers	optimaal inrichten en beheren in aansluiting op de maatschappelijke behoeften en de wensen van de gebruikers binnen vaste kaders

Op de groenstructuurkaart zijn de groenelementen met de status structuurbepalend en beeldbepalend weergegeven.

Op de groenstructuurkaart zijn voor het buitengebied van Vught in 4 zones opgedeeld. Per zone is in paragraaf 3.3 een korte karakterschets opgenomen die aansluit op de structuurvisie. Tevens zijn actuele ontwikkelingen en kansrijke maatregelen opgenomen, die bijdragen aan het realiseren van de gestelde doelen in de visie. In de beleidsmatige hoofdstukken wordt nader ingegaan op het groen in de kernen.

In de navolgende beleidshoofdstukken is nader ingegaan op de natuurwaarden en het versterken van de ecologische waarden van het groen. Ook aan de gebruikswaarden is nadere uitwerking gegeven.

Landschapsstructuur

hogere dekzandgebieden		middeleeuwse dijk	
polder 'de gement'		verdedigingswerken	
beekdal / laagte		landgoederenstructuur	
esdorpenstructuur		waterlopen	

3.1 Ruimtelijke analyse

In deze paragraaf zijn de ruimtelijke uitgangspunten voor de Nota Groen opgenomen. Deze ruimtelijke uitgangspunten zijn bepalend voor de statustoekenning in de volgende paragraaf.

Landschapsstructuur

De structuur van het omliggende landschap bepaalt in grote mate de identiteit van een dorp. Door de ligging in een omgeving met specifieke kenmerken (zoals bodem, waterhuishouding, ecologische en landschappelijke structuren) heeft elke kern een eigen ontwikkeling en groei doorgemaakt. Op basis van deze kenmerken kan een indeling in verschillende landschapstypen en landschappelijke eenheden worden gemaakt. Deze landschapstypen en eenheden zijn ook binnen de kernen veelal nog herkenbaar in de stedenbouwkundige patronen en in de bijbehorende groenstructuur. Door deze kenmerken aan te grijpen en te versterken behoudt elke kern een eigen identiteit. De verbinding en eenheid met het omliggende buitengebied wordt tevens versterkt, met alle recreatieve en ecologische voordelen.

Het landschap van de gemeente Vught bestaat uit een zandgebied wat omgeven wordt door de natuurgebieden de Loonse en Drunense Duinen in het noordwesten, de Gement in het noorden, het Helvoirts Broek in het westen en Bossche Broek in het oosten. Ten zuiden van Vught strekt het Groene Woud met haar bosgebieden, heideterreinen en beekdalen zich uit richting Tilburg en Eindhoven. De verschillende beken en waterlopen, zoals de Dommel, de Essche Stroom, de Broekleij en de Zandleij, stromen van zuid naar noord door de laaggelegen zandvlakte. De aanwezige landschappelijke verschillen zijn ontstaan doordat de gronden op verschillende manieren zijn ontgonnen en gebruikt. Hierin zijn diverse occupatiepatronen te onderscheiden die hun ruimtelijke weerslag hebben gekregen in verschillende delen van het landschap. Onderscheiden worden:

- Het kampenlandschap, met als kenmerkende landschappelijke elementen de rechtlijnige wegenpatronen en blokvormige verkaveling;
- Het esdorpenlandschap, met als kenmerkende landschappelijke elementen de slingerende wegen met verspreide bebouwing en kleine gehuchten, bolle akkercomplexen, heidevelden, open graslanden in de beekdalen, beplante wegen en schaapsdriften;
- Het landgoederenlandschap met als kenmerkende landschappelijke elementen de strakke en formele kavel- en wegpatronen in Franse stijl, de slingerende patronen in Engelse landschapsstijl, de landhuizen, kloosters of kastelen, lanen en bossen.

Opvallend in het landschap van Vught zijn de aanwezige verdedigingswerken en restanten daarvan. De zogenaamde lunetten vormen een onderdeel van de stelling van 's-Hertogenbosch. Vanwege de relatief hoge ligging van Vught was inundatie hier niet mogelijk als verdedigingsmethode. Daarom werden de acht maanvormige verdedigingswerken opgeworpen, die de zuidkant van 's-Hertogenbosch moesten verdedigen tegen de vijand.

Veel van de bossen in de gemeente Vught zijn ontstaan tijdens de aanleg van landgoederen of in het begin van de twintigste eeuw aangeplant ten behoeve van de houtproductie. Deze bossen zijn inmiddels uitgegroeid tot meer gevarieerde, natuurlijke bossen met aanzienlijke betekenis voor natuur en recreatie.

Cromvoirt

- gelegen tussen de Helvoirts Broek, Gement en Vughtse Heide;
- beekdalnederzetting, een wegdorp gelegen op de overgang van dekzandrug naar beekdal, evenwijdig liggend aan het beekdal;
- beschermd voor overstromingen van de Maas door een middeleeuwse dijk, de Cromvoirtse Dijk genaamd;
- van oudsher een sterk agrarisch karakter.

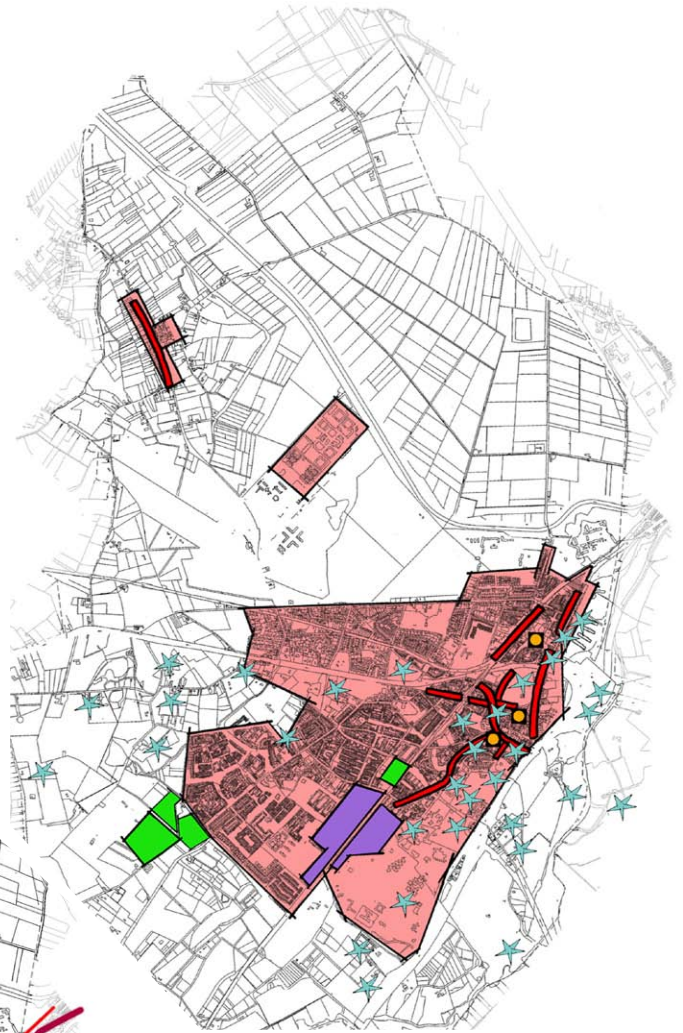
Vught

- omsloten door beekdalen van de Essche Stroom en de Dommel aan de oostzijde en beekdalen van de Broekleij en Zandleij aan de westzijde;
- doorsneden door grootschalige infrastructuur (A2, N65, spoorlijn 's-Hertogenbosch-Tilburg en spoorlijn 's-Hertogenbosch-Eindhoven);
- rijk en statig karakter door de vele buitenplaatsen en landgoederen die door rijke particulieren werden gesticht op heideontginningen in de directe omgeving;

- van oudsher een kapittelkerkdorp, wat de economische basis van Vught versterkte;
- aanwezigheid van lunetten in het bos- en heidegebied Vughtse heide ten noorden van Vught en in de kern Vught.

Wegenstructuur

snelweg	
provinciale weg	
ringstructuur	
hoofdwegen	
spoorlijn	
dorpsentree	

Stedenbouwkundige structuur

kerk / torenspitsen	
kastelen / landgoederen	
maatschappelijke voorzieningen	
historische lintbebouwing	
bedrijventerrein	
woonwijken	

Stedenbouwkundige structuur

De huidige structuur van de dorpen is gegroeid op basis van het landschap en mede bepaald door andere ontwikkelingen, zoals de aanleg van wegen en veranderende planologische inzichten. Elk onderdeel van de stedenbouwkundige structuur (bijvoorbeeld centrum, villawijk of naoorlogse woonwijk) heeft een eigen identiteit en kwaliteit, maar kent ook specifieke problemen in de groenstructuur. De groenstructuur dient de stedenbouwkundige structuur te versterken om de dorpsidentiteit te vergroten en moet tegelijkertijd waar mogelijk structurele problemen in de stedenbouwkundige opzet mee helpen oplossen.

De historische kenmerken en actuele karakteristieken van de dorpsontwikkelingen hebben geleid tot onderstaande stedenbouwkundige kenmerken per kern. Deze bepalen mede de uitgangspunten voor de groenstructuur en zullen waar gewenst of mogelijk worden ondersteund door de opbouw van het openbaar groen.

Cromvoirt

- van oudsher een lintdorp dat als een transparant lint in het landschap ligt;
- in de loop der tijd nauwelijks gegroeid, het lint is plaatselijk versterkt en er is een kleine nieuwbouwwijk toegevoegd;
- oude boerderijen bepalen de sfeer.

Vught

- type esdorp bestaande uit enkele oudere straten die samen komen rond het marktplein in het centrum;
- karakteristiek centrum met historische bebouwing en kerken;
- jongere wijken rond het centrum zijn veelal naar binnen gekeerd;
- winkelcentrum Marktveld is naar binnen gekeerd;
- villa's, landgoederen, kasteel Maurick, instituten en andere karakteristieke bebouwing gesitueerd in een parkachtige omgeving bepalen de sfeer.

Wegenstructuur

Naast het verschaffen van identiteit kan het groen verkeerskundige structuren ondersteunen en het verkeer begeleiden. De schaal en maat van het groen, en in het bijzonder de boombeplanting, dienen daarom te worden afgestemd op de (gewenste) verkeersintensiteit en snelheid. Bij de belangrijkste wegen van en naar de kernen kunnen de entrees uitnodigend zijn in de vorm van passende overgangen en aansluitingen tussen dorp en landschap of andere vormen van 'groene' poorten. Op basis van de analyse en wegfuncties zijn de belangrijkste entrees op kaart gezet.

Cromvoirt

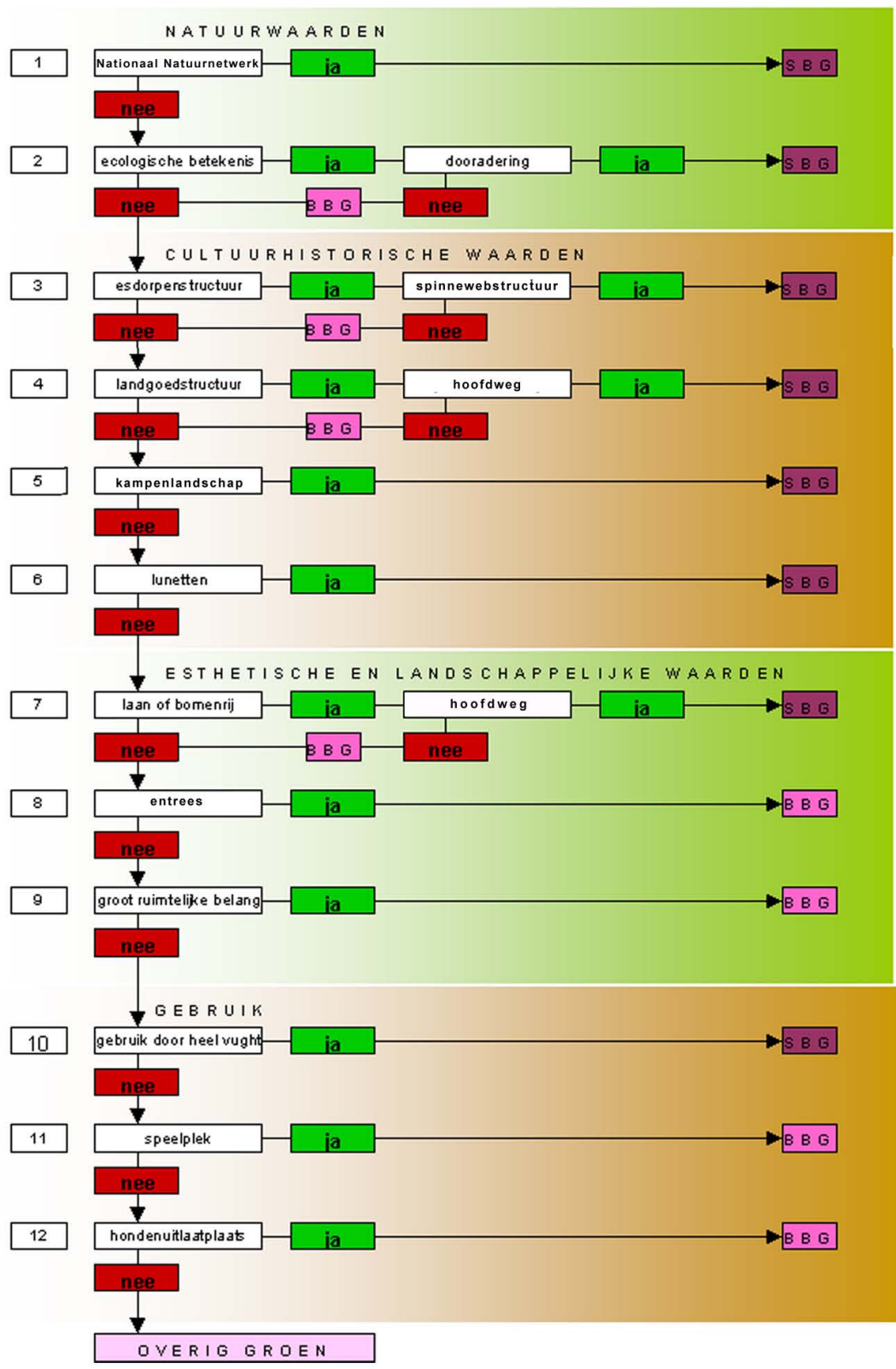
- binnen Cromvoirt worden de gebiedsontsluitingsweg / erftoegangsweg en de dorpsentrees gevormd door de Boslaan die verderop Pepereind, St. Lambertusstraat en Teutersestraat heet.

Vught

- hoofdwegen zijn de Helvoirtseweg, Taalstraat, Bosscheweg, Rijksweg N65, Grote Gent, Boxtelseweg, Glorieuxlaan, Kapellaan, Secr. van Rooijstraat, Dr. Hillenlaan, Boslaan, Loonsebaan, Vijverbosweg, Wolfskamerweg, Laagstraat, Lekkerbeetjenlaan, Zonneweilaan en de Postweg;
- als dorpsentrees worden aangemerkt Helvoirtseweg, Boslaan, Bosscheweg, Esscheweg, Glorieuxlaan, Vijverbosweg, Postweg en Grote Gent.

Aanwezige groenstructuur

Het huidige areaal aan openbaar groen binnen de gemeente Vught kent vele mooie, karakteristieke en goed functionerende onderdelen. Door deze op te nemen in de groenstructuur worden ze beschermd tegen ongewenste aanpassing bij ontwikkelingen en wordt het onderhoud afgestemd op deze specifieke kwaliteiten. Daarnaast vormt de aanwezige groenstructuur de basis voor de gewenste groenstructuur, omdat groen en in het bijzonder bomen vele jaren nodig hebben om tot volle wasdom te komen. Ten behoeve van deze Nota Groen heeft een toets van de op de groenstructuurkaart in de Nota Groen 2009 vastgelegde groenstructuur plaats gevonden. Ontwikkelingen die de laatste jaren hebben plaats gevonden zijn hierin verwerkt.

3.2 Criteria voor statustoekenning

De ruimtelijke analyse van het landschap, de stedenbouwkundige en de wegenstructuur vormen de uitgangspunten voor het opstellen van de gewenste groenstructuur. Deze uitgangspunten zijn vertaald naar een twaalfstal concrete criteria voor de toekenning van de status. De criteria zijn verdeeld in vier categorieën: natuurwaarden, cultuurhistorische waarden, esthetische en landschappelijke waarden en gebruik. Voor deze indeling is een stroomschema opgesteld dat voor elk deel van de groenstructuur kan worden ingevuld.

Het is onvermijdelijk dat een aantal van de gehanteerde criteria soms ruimte laten voor interpretatieverschillen en subjectieve invulling. De beleving van groen, landschap en natuur zijn dermate persoonsgebonden dat dit onvermijdelijk is. In bijlage 2 *analyse uitgangspunten groenstructuur* is een toelichting op de verschillende criteria opgenomen.

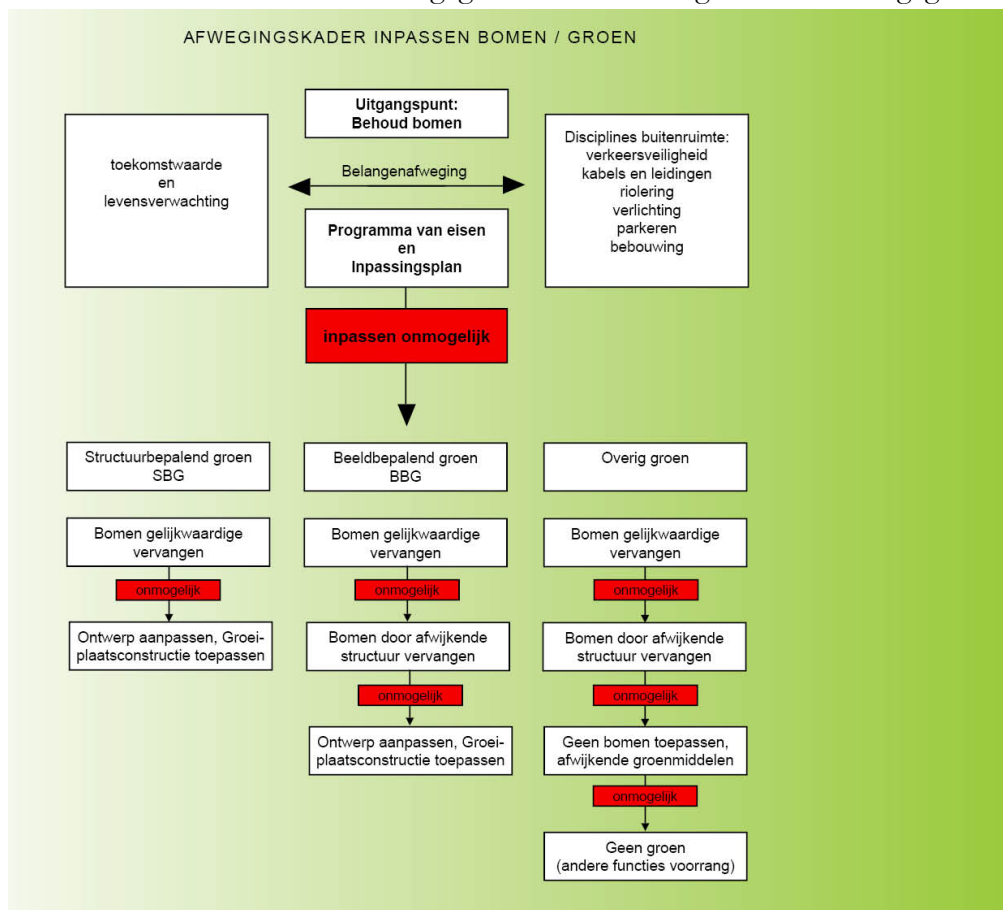
De status van groenelementen in de groenstructuur is bepaald op basis van het stroomschema. Op de groenstructuurkaart (bijlage 3) wordt onderscheid gemaakt in:

- structuurbepalend groen (sbg)
- beeldbepalend groen (bbg)
- overig groen

Het kader wordt aangescherpt op basis van de aangevulde visie. Hierbij wordt rekening gehouden met:

- Natuurwaarden: wettelijk beschermde gebieden, groengebieden in de kernen en verbindingen hiertussen;
- Cultuurhistorie: esdorpenstructuur, landgoederenstructuur, kampenlandschap, lunetten en verdedigingswerken;
- Esthetische en landschappelijke waarden: verkeersstructuren zoals lanen, boomstructuren en entrees, verbindingen kern – buitengebied en wijken onderling;
- Gebruikswaarde: sociale structuur, clusters voorzieningen, voorzieningen doelgroepen.

Deze status wordt gebruikt om het behoud en de inrichting van het groen vast te leggen dan wel juist flexibel te houden. In onderstaand schema is aangegeven hoe met het groen wordt omgegaan.

3.3 Buitengebied

De gemeente Vught kent een bijzonder, gevarieerd, groen en natuurlijk buitengebied. Deze waarden zijn voor een groot deel bepalend voor de identiteit van de gemeente. Hoewel bijzonder, zijn de kwaliteiten in het buitengebied soms wel introvert en op meerdere plaatsen versnipperd. Bovendien zijn de bijzondere potenties niet overal zichtbaar of benut. De kwaliteiten van het buitengebied kunnen nog beter worden benut.

Het buitengebied speelt bijvoorbeeld een belangrijke rol in de duurzaamheidsambities van de gemeente (bijvoorbeeld vergroten biodiversiteit en zelfregulerend watersysteem). Hier komen ecologische, hydrologische en cultuurhistorische potenties en de leefbaarheid van het platteland en Cromvoirt bij elkaar. De gemeente zet zich in voor een evenwichtige ontwikkeling van het landelijke gebied met veel aandacht voor de natuurlijke processen die hier spelen. Daarnaast zet de gemeente zich in voor het herstellen en versterken van ecologische relaties in het buitengebied. Waar we met bijzondere en duurzame projecten kunnen aansluiten op lopende initiatieven (bijv. HOWABO) zullen we dat doen.

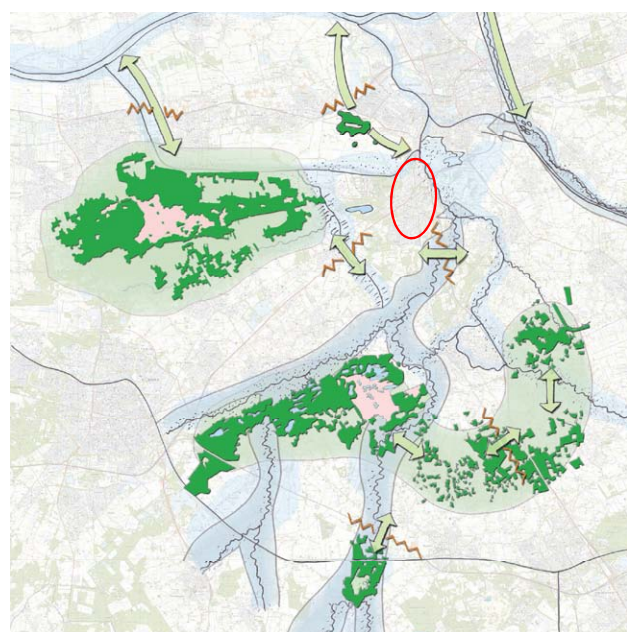
Vught is op regionale schaal een knooppunt voor natuur, een belangrijk ecologisch schakelpunt. Het beter verbinden van natuurgebieden op plekken waar ook veel infrastructuur ligt is een uitdaging. Maar daar waar de belemmeringen voor natuur het grootst zijn, is wel het meeste resultaat te bereiken. Rondom Vught is de afgelopen twintig jaar daarom veel geïnvesteerd in het realiseren van de Ecologische Hoofdstructuur, tegenwoordig het Brabants NatuurNetwerk geheten. De verbinding van het Dommelsysteem met aanliggende natuurgebieden in het zuiden, met de ecologische hoofdaders van de grote rivieren in het noorden, is hierbij een belangrijke opgave. Knooppuntlocaties in en om Vught die hierbij nog een uitdaging vormen zijn:

- het Isabellabos als schakel tussen het Bossche Broek en de Vughtse Gement;
- de ecologische koppeling van de landgoederen aan weerszijde van de A2;
- het verzachten van de ecologische barrièrewerking van de N65 tussen de noord- en zuidzijde van het Helvoirts Broek.

Het verbinden van natuurgebieden en het benutten van de recreatieve potentie van het landschap versterkt het imago van Vught als groene gemeente verder en draagt bij aan de quality of life van Vught. Deze kernkwaliteiten vormen de basis voor de groenstructuren in het buitengebied. In de volgende paragrafen wordt hier nader op ingegaan. Iedere paragraaf gaat in op een deelgebied. De deelgebieden zijn onderscheiden op basis van de ontstaansgeschiedenis, de landschappelijke structuur en het recreatieve gebruik.

Figuur 9. Natuurgebieden en kwaliteiten rondom Vught.

Regionale positionering Vught

De Gement

Kenmerkend voor de Gement is de openheid. Deze landschappelijke eenheid ten noordwesten van Vught bestaat grofweg uit twee gebieden: een open natuurgebied in het noordelijke deel met natte vegetaties en beboste eendekooien en een open agrarisch poldergebied in het zuidelijke deel. Voor deze openheid zijn de randen van de Gement heel belangrijk, met name de stedelijke rand van Den Bosch. Hoewel deze rand nu een mooi contrast vormt tussen hoogstedelijke gebouwen en agrarische openheid, is het van belang deze zichtrelatie te beschermen. Het gebied biedt kansen voor weide- en akkervogels zoals patrijs, de bermen zijn aantrekkelijk voor vlinders.

Inrichting Gement

In de Gement zet de gemeente zich in voor het samengaan van landbouw, natuur, waterdoelstellingen en open landschap. Binnen dit gebied worden mogelijkheden geboden voor kleinschalige recreatieve functies gericht op de beleving van natuur en landschap. Dit zolang deze recreatieve functies de natuur in het gebied niet schaadt (gedurende broedseizoen weidevogels is rust bijvoorbeeld essentieel).

Binnen het gebiedsproces de Groenblauwe Delta zet de gemeente zich in voor een routenetwerk waarmee natuurbeleving wordt gestimuleerd. Kleinschalige recreatieve functies op bestaande (agrarische) bouwpercelen kunnen hieraan eveneens bijdragen. De noordzijde van de Gement is aangewezen als regionale waterberging in het kader van de Hoogwateraanpak 's-Hertogenbosch (HOWABO). Bovendien is het gebied aangewezen als Natura 2000 gebied. De aanwezige agrarische percelen krijgen geen verdere ontwikkelingsruimte.

Pimpernelblauwtje

In het Gement zijn in het verleden de vlindersoorten pimpernelblauwtje en donker pimpernelblauwtje geïntroduceerd. Om een levensvatbare populatie in stand te houden zijn in een beheerconvenant nadere afspraken gemaakt tussen de terreinbeheerders in het gebied. De gemeente Vught geeft hier invulling aan door bermen niet te maaien in de vliegperiode (tussen begin juni en midden september).

Weidevogelconvenant in de Gement

Weidevogels worden als kenmerkend beschouwd voor de Nederlandse vogelpopulatie. Bescherming ervan wordt ook internationaal gezien als zeer gewenst, omdat de omvang van de populaties afneemt. Het weidevogelconvenant heeft tot doelstelling het verbeteren van de fysieke leefomstandigheden en de populatie van de in het gebied voorkomende weidevogels (vergroten openheid door rooien bomen zuidzijde polder is voorbeeld van een mogelijke maatregel hiertoe). Dit met behoud van tenminste gelijke economische waarde voor de agrarische sector. Daartoe werkt de gemeente Vught samen met diverse partijen (o.a. waterschap, natuurorganisaties, belangenverenigingen).

Stimuleren erfbeplanting

Om de openheid te bewaren en de groene kwaliteit van het open gebied te behouden is het van belang om rondom boerderijen erfbeplanting toe te passen. Door deze inpassing doen de gebouwen geen afbreuk aan de openheid. Door de eigenaren subsidie en advies te geven bij het toepassen van landschappelijke erfbeplanting kan dit gerealiseerd worden (o.a. Brabants Landschap). Ook door het laten toepassen van erfbeplanting bij uitbreiding of verbouwingen conform de Nota Ruimte kan de gemeente hier meer grip op krijgen.

Linie 1629

Om 's-Hertogenbosch in 1629 in te kunnen nemen legde Frederik Hendrik rond de stad een meer dan veertig kilometer lange aanvalslinie aan. Een aaneenschakeling van dijken en grachten, beschermd door tientallen uitkijkposten, schansen, hoornwerken en redoutes. Een groot deel van die linie is nog altijd in het landschap rond de stad aanwezig. Soms nauwelijks zichtbaar als kleine hoogteverschillen en subtiele lijnen, soms overduidelijk in de vorm van oude dijken en restanten van fortificaties. De Linie van Frederik Hendrik verbindt verleden, heden en toekomst.

De oorspronkelijke Linie loopt ten dele over het huidige grondgebied van de gemeente Vught. Stichting 'De Groene Vesting' zet zich in om de linie van Frederik Hendrik uit 1629 zichtbaar en beleefbaar te maken en te houden. De stichting nodigt andere partijen zoals de gemeente uit om het gegeven van de linie te benutten en zich door de linie te laten inspireren bij hun eigen projecten. De gemeente Vught wil zich inzetten om waar mogelijk een bijdrage aan te leveren. Bij nieuwe ontwikkelingen in het noordelijk deel van de gemeente wordt het masterplan dat door de stichting is opgesteld als ideeënboek meegenomen.

Drongelens Kanaal

De ontwikkeling van het Drongelens kanaal als groen-blauwe corridor door het landschap wordt door de gemeente Vught ondersteund. Beheer en onderhoud is in handen van derden. In overleg wordt dit afgestemd op actuele ontwikkelingen, zoals de ontwikkeling van de Isabellakazerne en de oprukkende bever.

Ecologische verbindingszone De Nieuwe Bossche Sloot

De Nieuwe Bossche Sloot is aangewezen als ecologische verbindingszone (evz). De Nieuwe Bossche sloot beoogt een verbinding te maken tussen het Drongelens kanaal en de Natte Natuurparel Vlijmens Ven – Moerputten. Door het realiseren van een natte ecologische verbindingszone langs de Nieuwe Bossche Sloot voor de doelsoorten weidevogels en (donker) pimpernelblauwtje en de meeliftende soorten kamsalamander, amfibieën, groene glazenmaker en libellen wordt hier invulling aan gegeven. Enkele delen van de evz zijn al ingericht, de planvorming voor de resterende delen is in 2015 gestart.

Vughtse Heide

Het aaneengesloten bosgebied tussen het Drongelens kanaal en Vughtse Heide heeft een natuurlijke bosvorming met als bijzonderheid dat de Vughtse hei en Isabellabos en delen van het IJzerenman bos tot de zeldzame “spontane bossen” behoren die geen beheer, anders dan het veilig houden van de paden, vergen. In deze bossen zijn een aantal bijzondere (cultuur)historische elementen zoals de Lunetten en het oorlogsmonument Fusilladeplaats gelegen. Ook het recreatiegebied de IJzeren Man en een aantal recreatieve routes liggen in het gebied. De belangrijkste gebruiksfuncties zijn recreatie en toerisme.

Ten westen van het bos ligt een afgezonderd gebied: de Lunettenlaan. Dit terrein heeft een gesloten, naar binnen gekeerd karakter dat door de vele boskamers wordt versterkt. De penitentiaire inrichting, Nationaal Monument Kamp Vught, Geniemuseum, Barak 1B, woonoord Lunetten en de kazernes zijn statische functies die niet snel van functie zullen veranderen of een functie zullen toevoegen.

Omgeving IJzeren Man

Rond de IJzeren Man is ruimte voor doorontwikkeling van de recreatieve potenties met publieksaantrekkende en/of maatschappelijke functies. Hierbij wordt een zonering aangebracht, die de huidige sterke kanten van het gebied borgen. Het betreft een besloten kant (ten behoeve van commerciële functies), een publiekscant (openbaar) en een natuurlijk deel ten behoeve van de ecologische waarde, maar ook de rust, die recreatieve aantrekkelijkheid geeft.

Beleefbaar maken Lunetten en verdedigingslinie

De kwaliteit en beleefbaarheid van de Lunetten is de laatste jaren door de uitgevoerde onderhoudswerkzaamheden toegenomen. Een recreatieve route langs alle lunetten (in het deelgebied Vughtsche Heide) maakt de onderlinge relatie beleefbaar. Eventueel kan deze verbonden worden met een langere wandelroute die alle verdedigingswerken rond Den Bosch met elkaar verbindt. Het verder versterken en herkenbaar maken van de verdedigingswerken rondom Vught dient meegenomen te worden in de uitwerking van ruimtelijke ontwikkelingen nabij de diverse elementen.

Speelnatuur

Speelnatuur en avontuurlijk spelen krijgen landelijk steeds meer aandacht. Deze vorm daagt kinderen uit zelf de speelmogelijkheden van de natuurlijke omgeving te ontdekken en onderzoeken. Hierdoor komen kinderen in contact met de natuur. De natuurlijke en bosrijke omgeving nabij Vught biedt mogelijkheden om speelnatuur te ontwikkelen. De aanwezigheid van water in de omgeving van de speelplek verhoogt de kwaliteit van de natuurlijke speelomgeving.

Communicatie bosbeheer Vughtse Heide

Het gebied bestaat uit heide, vennen en natuurlijk bos. De toegankelijkheid van het gebied moet worden geborgd, net als de bijzondere samenhang tussen de cultuurhistorische waarden (De Lunetten en het Nationaal Monument Kamp Vught) en de omliggende natuur. Door het gevoerde beheer door defensie wordt de karakteristiek van deze elementen behouden en wordt waar mogelijk versterkt. Bijvoorbeeld door het open houden van de heide (in samenwerking met natuur- en milieuvereniging) en de ontwikkeling van natuurlijk bos (spontane ontwikkeling). De gemeente blijft graag met de betrokken partijen in gesprek om de ingeslagen weg te continueren.

Cromvoirt

Het dorp Cromvoirt is een typisch lintdorp dat in een kampenlandschap ligt. Dit kampenlandschap wordt versterkt door erfbeplanting en toepassing van bosperceeltjes, houtwallen en boomgroepen met voornamelijk eiken. Een karakteristiek element is de Cromvoirtse dijk. Deze dijk heeft een krachtige structuur door de brede beplantingsstrook erop. Rond deze dijk heeft het landschap een kleinschalige kamerstructuur, waarbij de percelen haaks op de dijk liggen. In dit gebied is het belangrijk de randbeplanting langs de kavels te versterken. Dit kunnen boomsingels of houtwallen zijn. Ten zuiden ligt nog een oude bolle akker die meer open gehouden dient te worden (Structuurvisie landelijk gebied, 2009).

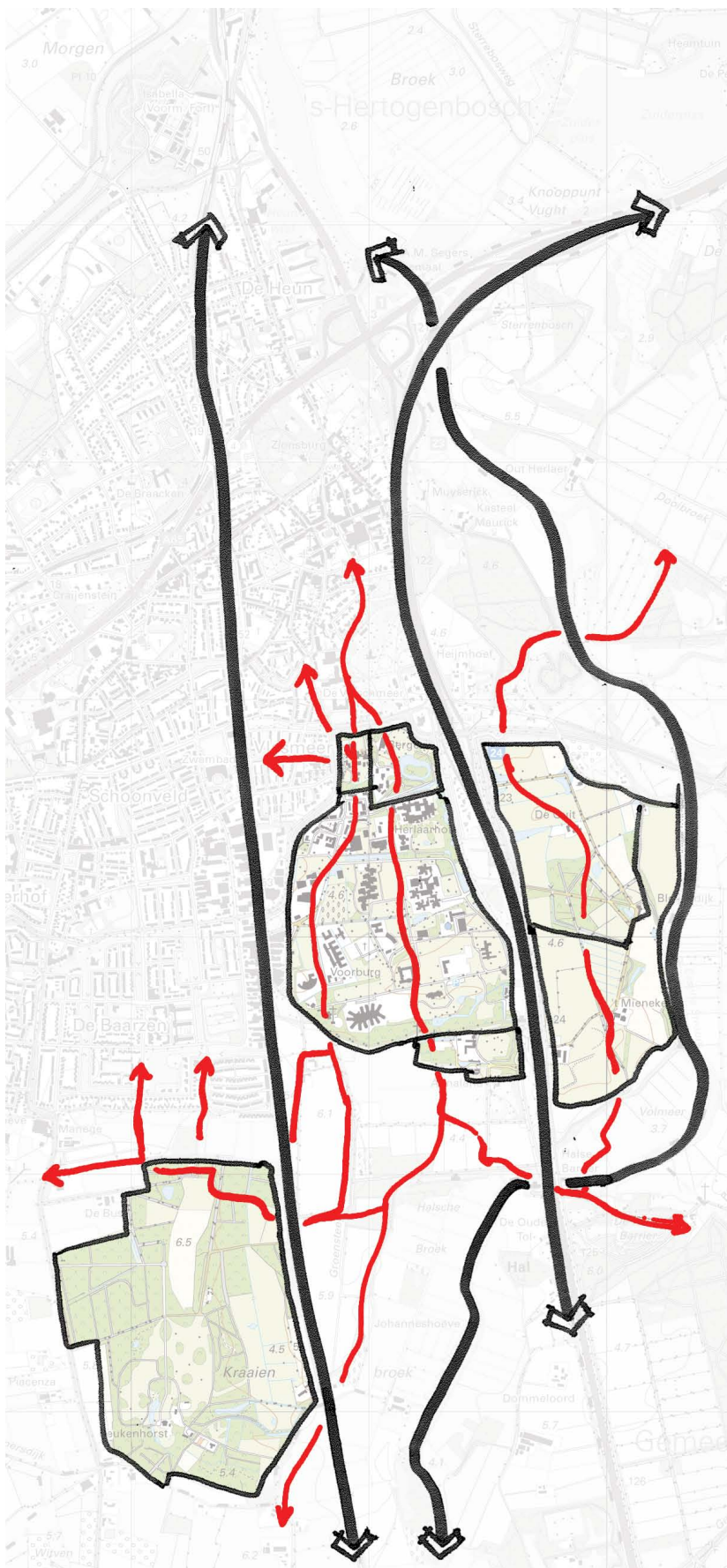
Herstel en behoud kleinschalige landschapselementen rondom Cromvoirt

Doelstelling is het behoud van het kenmerkende kleinschalige landschap rondom Cromvoirt met het accent op recreatie, natuur en landbouw. Voor uilen en vleermuizen is dit kleinschalige landschap bijvoorbeeld van groot belang. Het opzetten van een stimuleringsproject voor erf- en kavelbeplanting kan hieraan bijdragen. Grondeigenaren in het buitengebied kunnen subsidie aanvragen (STIKA) om landschappelijke beplanting rond hun erf en percelen toe te passen. Tevens kan de gemeente het initiatief nemen om op eigen gronden houtwallen en singels aan te leggen. Dit kleinschalige landschap kan beter beleefbaar worden gemaakt door de houtwallen te combineren met onverharde wandelpaden. Hierlangs kunnen bewoners en recreanten een ommetje maken. Deze routes kunnen aansluiten op de grotere recreatieve routes, zodat een verbinding gemaakt kan worden tussen de Vughtse Heide en de Loonse en Drunense duinen.

Ecologische verbinding Zandleij

Aan de westzijde van de gemeente Vught stroomt de Zandleij. Deze beek heeft een belangrijke functie als ecologische verbinding. De inrichting van de omgeving van deze beek is dan ook gericht op het versterken van de natuurwaarden.

Toegankelijkheid landgoederen

Landgoederenzone versterken:

- opstellen landgoederen in overleg met landgoedeigenaren (enkele zijn reeds toegankelijk)
- eigendomsgrenzen doorkuisbaar maken voor wandelaars en/of fietser.
- meerwaarde van opengesteld landgoed voor Zorgpark Voorburg integratie van cliënten in de maatschappij
- meerwaarde van opengesteld landgoed voor, Roucouleur, Huize Bergen en Kloosterhotel ZIN: bekendheid, reclame, klandizie.
- meerwaarde van opengesteld landgoed voor Beukenhorst: subsidiemogelijkheden landgoed.

Dommeldal en landgoederenzone

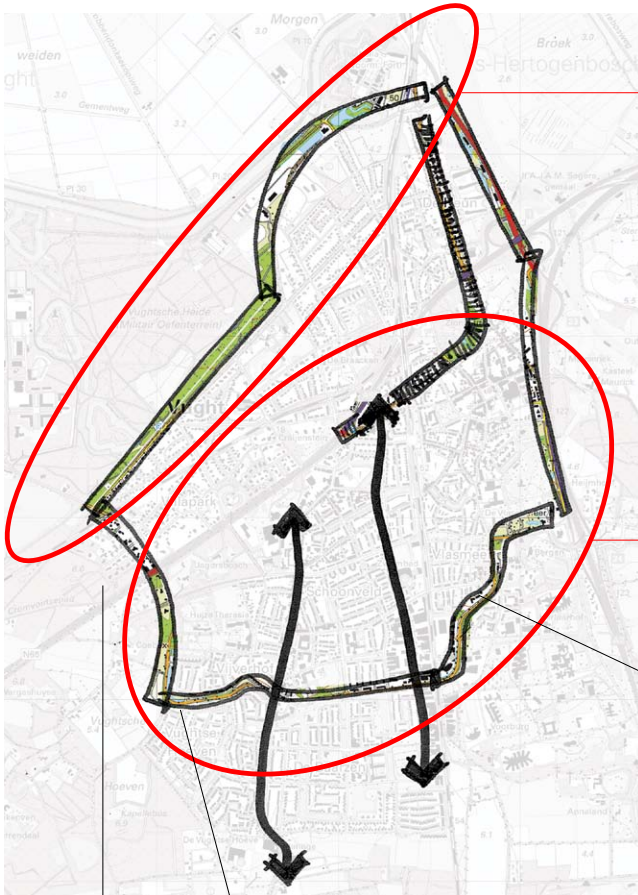
Rondom de kern Vught ligt ook een afwisselend kleinschalig landschap. In het oosten wordt dit vooral bepaald door het beekdal van de Dommel en de Essche Stroom. Ook liggen verspreid door dit gebied vele landgoederen. Open doorzichtig met lineaire beplantingspatronen zoals lanen, singels, hagen en heggen zijn kenmerkend voor het gebied. Door deze groenelementen ontstaan groene kamers. Bosjes en bosperceeltjes passen hier minder goed bij. Bij de landgoederen zijn wel meer bosachtige terreinen aanwezig. Historische laanstructuren en zichtlijnen maken het geheel tot een bijzonder gebied. Middenin dit gebied ligt een sportpark dat een eigen gebruik heeft. Kenmerkend zijn hier de groene kamers waarin de sportvelden liggen. Bij uitbreiding van het sportpark met onder andere golfvoorzieningen is het gewenst de huidige karakteristiek van groene kamers voort te zetten. Tevens ligt in dit gebied direct ten oosten van het spoor een oude open akker. Deze openheid dient beschermd te worden.

Landgoederenzone versterken

De landgoederenzone ten zuiden van Vught versterken om de typische rijke Vughtse historie te accentueren. Behoud van oude lanen en monumentale bomen draagt hieraan bij. Om het karakter in de toekomst te behouden is de aanplant van nieuwe bomen die in de toekomst monumentaal zullen worden gewenst. Zowel door herstel van historische structuren als aanplant van bomen langs gemeentelijke wegen is dat mogelijk. Het is hierbij van belang de relatie tussen bebouwing en de (landschappelijke) beplanting te versterken.

Een ander belangrijk aspect is het beleefbaar maken van de landgoederen. Door doorgaande recreatieve routes te creëren die langs of over de verschillende landgoederen lopen, worden ze meer beleefd. Landgoedeigenaren kunnen met behulp van subsidie een deel van hun grond open stellen voor publiek. De gemeente zet zich als intermediair in om de toegankelijkheid van de landgoederenzone te vergroten.

Identiteit hoofdwegen

NOORDELIJKE RINGSTRUCTUUR

eenheid creëren door doortrekken van boombeplanting van de Postweg naar de Loonsebaan:

- gebiedseigen beplanting
- gemengde samenstelling
- wildverband

ZUIDELIJKE RINGSTRUCTUUR

versterken van de sferen per deelgebied

Sfeer: zorgpark, landgoederen monumentaal
 monumentale landgoedkarakter benadrukken door doorzichten maken in bos, toepassen rododendrons, beter zichtbaar maken monumentale en beeldbepalende gebouwen.

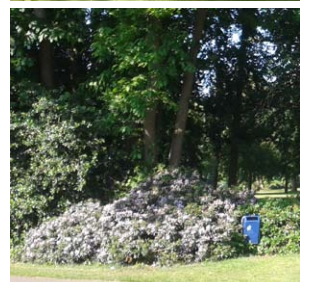
Sfeer: ruime, groene, waterrijke omgeving

water vanaf weg beter zichtbaar maken door flauwere taluds en extensief gemaaid ruigte/gazon. Geen opgaande ruigte / riet dat zicht op water belemmerd.

Sfeer: Park / landgoederen

landschap zichtbaar maken door verwijderen onderbeplanting

3.4 Maatregelen binnen de bebouwde kom

De beleidshoofdstukken richten zich met name op het groen in de bebouwde kom. Hierin wordt nader ingegaan op de gewenste ontwikkelingsrichting. Concreete maatregelen om de groenstructuur te verbeteren binnen de kaders van deze Nota zijn opgenomen in het MOR. Ter illustratie is één voorbeeld al nader uitgewerkt: het versterken van de identiteit van de hoofdwegen.

Ringstructuur

landschappelijke inrichting

- solitaire bomen, boomgroepen en bos
- heesterbeplanting
- gazon en ruigte
- alfaltverharding

Noord-Zuidverbindingen

stedelijke inrichting 1

- bomenrijen, bomenlanen
- blokhagen
- elementverharding

Taalstraat - Helvoirtseweg

stedelijke inrichting 2

- bomenrijen, bomenlanen
- blokhagen
- alfaltverharding

---

4. BOMEN BEELDBEPALEND

Bomen zijn de meest duurzame elementen in het openbaar groen. In parken en op landgoederen kunnen bomen, afhankelijk van de soort en de groeiplaatsomstandigheden, honderd jaar en ouder worden. Door hun levensduur, omvang en uitstraling zijn bomen dan ook van groot belang. De openbare ruimte in de gemeente Vught ontleent haar identiteit voor een belangrijk deel aan de aanwezigheid van opvallend veel (monumentale) bomen. De vele straatbomen, aangevuld met de ruimschoots aanwezige landgoederen, bossen en grote tuinen, zorgen voor een lommerrijk en groen karakter.

Bomen vervullen hierbij diverse functies:

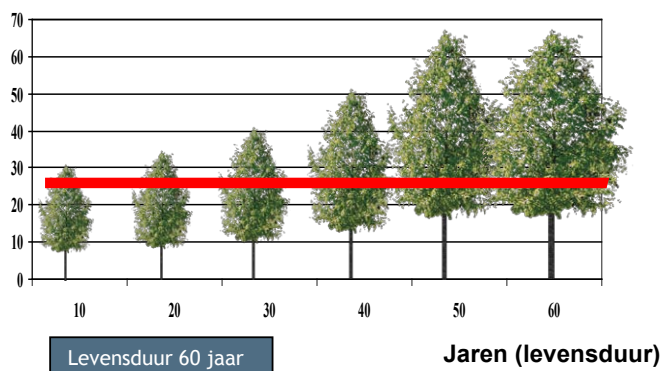
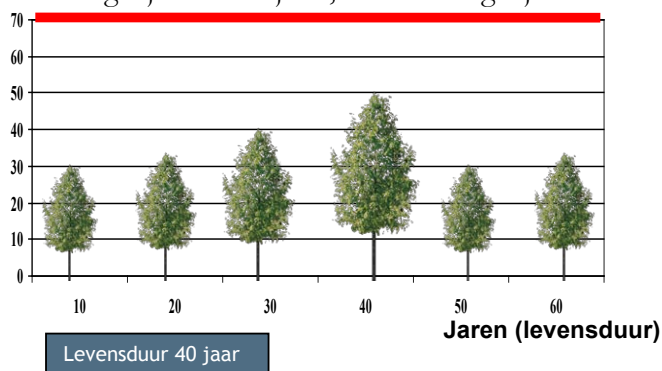
- In de groenstructuur (Hoofdstuk 2) zijn de bomen als belangrijke structuurdragers opgenomen, die het groene karakter van Vught voor een belangrijk deel bepalen. Door de begeleiding van wegen dragen de bomen bij aan de oriëntatie binnen de kern. Tevens worden historische structuren versterkt en historische plekken geaccentueerd. In de parken zijn bomen de belangrijkste elementen om het monumentale karakter te benadrukken. Doorgaande laanstructuren verbinden de bebouwde kom met het buitengebied.
- Bomen zijn van invloed op het klimaat in de bebouwde omgeving. Ze leveren zuurstof door het fotosynthesep proces waarbij koolmonoxide wordt omgezet. Daarnaast filteren bomen de lucht, doordat kleine stofdeeltjes (fijn stof) in de bomen blijven hangen en door het regenwater afspoelen. Bomen geven tevens schaduw en beschutting tegen wind en neerslag en zwakt extreme temperatuurverschillen af.
- Bomen en boomstructuren zijn waardevol als voedselbron en beschutting voor verschillende diersoorten, zoals vleermuizen, vogels en kleine zoogdieren. Daarnaast verbinden boomstructuren langs hoofdontsluitingswegen het buitengebied met groengebieden in de bebouwde woonomgeving. Zo dragen bomen bij aan de ecologische kwaliteit van de gemeente Vught.

Uitgangspunt is een duurzaam boombestand te realiseren met behoud van het huidige bomenareaal. Tevens wordt ingezet op bomen die kunnen uitgroeien tot volwassen en mogelijk zelfs monumentale bomen. Bomen hebben daartoe voldoende groeiruimte nodig en fungeren zo als dragers van de groenstructuur.

Wanneer bomen als gevolg van reconstructie, ziekte, schade en dergelijke verdwijnen, wordt een gelijk aantal bomen herplant. Dit gebeurt bij voorkeur op dezelfde locatie. De bomen moeten echter wel uit kunnen groeien tot kwalitatief hoogwaardige bomen. Op de lange termijn hebben 5 bomen die volledig uit kunnen groeien namelijk een veel hogere belevingswaarde dan 10 bomen die het gewenste eindbeeld nooit bereiken. Wanneer (volledige) herplant op dezelfde locatie niet mogelijk is, wordt gezocht naar alternatieve locaties om (de resterende) bomen aan te planten.

Bomen die een hoge leeftijd bereiken, zijn goedkoper in het beheer. Doordat de vervangingskosten (aanplant en begeleidingssnoei) bij minder duurzame soorten relatief zwaarder doorwegen in de totale beheerkosten zijn bomen die lang mee gaan op lange termijn gemiddeld per jaar goedkoper (zie nevenstaand diagram).

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de randvoorwaarden om de duurzame boomstructuur te realiseren. Bij de toepassing van deze randvoorwaarden in het ontwerpproces zijn ook kabels en leidingen, parkeren en dergelijke van belang. De voorwaarden zijn dan ook niet bindend, maar worden in afwegingen van nieuwe ontwikkelingen bij integrale herinrichting geïnterpreteerd. Hiertoe zijn onder andere richtlijnen voor de aanplant van bomen en uitgangspunten voor het boombeheer en de bescherming van bomen opgenomen.

4.1 Bomenbestand Vught ontwikkelt zich

In deze paragraaf zijn enkele specifieke uitgangspunten opgenomen die de gemeente Vught hanteert bij het ontwikkelen en in stand houden van de karakteristieke boomstructuur. Ruimtelijke richtlijnen zijn in bijlage 4 opgenomen.

Passende boomstructuur: Het is niet in alle gevallen mogelijk of wenselijk om met een enkele of dubbele bomenrij de gewenste structuur te realiseren. Een passende boomstructuur kan ook een andere uitstraling hebben. Het boskarakter van bepaalde straten kan bijvoorbeeld beter worden benadrukt door verspreid boomgroepen aan te planten die aansluiten op het omliggende groen. Historische linten kunnen mogelijk worden benadrukt door de aanplant van leilindes, die van oorsprong bij boerderijen werden geplant, of enkele solitaire bomen. Zo ontstaat een afwisselende structuur die aansluit op de landschappelijke en stedenbouwkundige structuur van Vught.

In Vught zien we dit onder andere terug door:

- Toepassing leilindes in centrumgebied
- Boomgroepen langs waterstructuren
- Enkele laan in straat
- Solitair in park

Richtlijnen aanplant bomen: De gestelde richtlijnen zijn gericht op het ontwikkelen van een duurzame boomstructuur. Hiertoe zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De vitaliteit van de boom moet optimaal kunnen worden gegarandeerd. Een gezonde boom is over het algemeen veilig en duurzaam. Naast externe omstandigheden (stambeschadigingen bijvoorbeeld) zijn standplaats, groeiruimte, bodem en waterhuishouding en natuurlijk de juiste soortkeuze essentieel voor een vitale boom. De boom moet kunnen uitgroeien tot de soorteigen habitus (groeivorm). Dat wil zeggen dat de boom bovengronds en ondergronds de ruimte moet hebben om uit te groeien tot de vorm die de soort van nature ontwikkelt. Hierdoor wordt het beheer beperkt en ontstaat een fraaie verschijningsvorm van de boom.
- Het beheer van de boom (bijvoorbeeld snoeien, boomcontroles, ziektebestrijding) dient waar mogelijk te worden beperkt. Door te streven naar vitale bomen met een soorteigen habitus wordt hier grotendeels aan voldaan. Andere aandachtspunten hierbij zijn de aanplant op de juiste uiteindelijke afstand, beperking van het aantal boomspiegels (in gazons en verharding) en de aanplant van ziekeresistente soorten.

De eventuele overlast van bomen voor omwonenden moet zoveel mogelijk worden beperkt om draagvlak voor de instandhouding van de boom, ook bij uitgroeien tot uiteindelijke omvang, te behouden. Naast de omvang van de boom zijn zaken als vruchtdracht, drup, bezonning en bladoverlast hierbij van belang.

Inrichting groeiplaats: Om te komen tot een duurzame boomstructuur is de inrichting van de groeiplaats in het ontwerpproces dus een belangrijke stap. Naast de gewenste uitstraling en de functie van het groen spelen ook de technische eisen spelen een rol bij boomkeuze. Doel is, binnen de technische kaders, een karakteristieke boomstructuur te realiseren die bijdraagt aan het behoud van een duurzame groenstructuur; de identiteit van de gemeente Vught.

Soortkeuze: De gemeente Vught kiest nadrukkelijk voor bomen die een lange levensverwachting hebben. Boomsoorten als beuk, eik, linde, es, plataan, kastanje, esdoorn en haagbeuk passen goed binnen deze omschrijving. Wanneer de bovengrondse ruimte van gevel tot gevel minder is dan 15m wordt de voorkeur gegeven aan het zoeken naar enkele locaties om een solitaire boom van één van deze soorten aan te planten.

Fruittbomen

Fruittbomen worden uitsluitend toegepast in grotere groenzones en parken. Hierbij wordt een minimale afstand van 50 meter tot woningen gehanteerd om overlast te voorkomen.

Plantmaat: Bij aanplant van nieuwe bomen is de minimale maat 14-16. De aanplant van grotere maten heeft in de praktijk niet geleid tot minder uitval of het fraaiër uitgroeien van bomen. Grotere maten zijn wel beter bestand tegen vandalisme. In intensief gebruikte gebieden heeft de aanplant van grotere maten daarom de voorkeur.

Inboet bomen: die uit een laanstructuur wegvallen worden ingeboet (aanplant nieuwe boom). Wanneer bomen een diameter hebben van meer dan 50 cm dragen de nieuwe bomen echter nog maar beperkt bij aan het laanbeeld. Door uitval van volwassen bomen verdwijnt op den duur dus het laanbeeld. Richtlijn is dat wanneer 40% tot 60% van de bomen in een laan is verdwenen, een nieuwe structuur wordt aangeplant. Per situatie wordt een afweging gemaakt.

Boomveiligheidscontrole: De controles zijn opgenomen in het beheerbestek van de gemeente en vinden gespreid plaats. Jaarlijks wordt een bepaald percentage van het bestand beoordeeld.

Ziekten en Plagen: Voor veel aantastingen wordt per individueel geval beoordeeld of maatregelen zoals het bestrijden van de aantasting of het verwijderen van de boom noodzakelijk zijn. De gemeente Vught hanteert hierbij het uitgangspunt dat actie wordt ondernomen wanneer gevaar ontstaat voor de volksgezondheid of de openbare veiligheid. Voor enkele veel voorkomende ziekten en plagen wordt in bijlage 5 het beleid van de gemeente Vught aangegeven.

Voorpootrecht: Bomen met voorpootrecht worden niet door de gemeente onderhouden. De gerechtigde is aansprakelijk voor het onderhoud. Hij is in beginsel aansprakelijk voor schade door takbreuk bij nalatig onderhoud aan zijn bomen. (Bron: bomen en wet)

Zonnepanelen: Bomen kunnen door schaduwwerking het rendement van zonnepanelen verminderen. De gemeente rooit om deze reden echter geen bomen. In overleg met de eigenaar is het mogelijk boomtechnisch verantwoorde snoei uit te voeren. Structuur- en beeldbepalend groen wordt bij reconstructies vervangen, ook als dit nieuwe groen zonnepanelen (blijft) belemmeren.

4.2 Instandhouding waardevol bomenbestand

De gemeente heeft verschillende instrumenten om de kwantiteit en kwaliteit van het bomenbestand op peil te houden.

Ruimtelijke ontwikkelingen

Bij een projectbesluit of bestemmingsplanwijziging wordt een ruimtelijke procedure doorlopen. Bomen dienen direct op de kaart te staan. Een bomeninventarisatie bij aanvang van de planvorming is daarom onderdeel van het proces. Alle bomen worden in beeld gebracht, de waarde wordt bepaald met behulp van de gemeentelijke beoordelingssystematiek. De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor deze inventarisatie door een ETT-er. Op basis van de inventarisatie worden in de procedure voorwaarden gesteld aan de inpassing en de bescherming van de bomen. Uitgangspunt is de volgorde behouden – verplanten – kappen. Indien nodig wordt een inpassingsplan opgesteld.

Stroomschema bomen bij reconstructies:

Vele straten in de kernen Vught en Cromvoirt zijn voorzien van laanstructuren. Naast bomen is in het straatprofiel ook ruimte voor verkeer, parkeren, verlichting, riolering nodig. De bomen zijn beeldbepalend, maar niet in alle gevallen heeft behoud van de bomen de eerste prioriteit. Veiligheid van de weggebruikers, het realiseren van voldoende rioolcapaciteit of het realiseren van parkeerplaatsen krijgt dan prioriteit. Om af te wegen hoe in deze situaties met bomen om te gaan wordt het schema gehanteerd dat in hoofdstuk 3 is opgenomen (pag. x).

Boombescherming bij bouwwerkzaamheden:

Bouw- en graafwerkzaamheden kunnen ernstige nadelige gevolgen hebben voor de conditie van bomen. Om schades aan bomen te voorkomen zijn door de vereniging Stadswerk richtlijnen opgesteld die ervoor zorgen dat bomen duurzaam behouden blijven. De richtlijnen 'boombescherming op bouwlocaties' zijn bindend en worden toegevoegd aan vergunningen. In het moederbestek van de gemeente zijn deze eisen eveneens opgenomen. Indien nodig worden aanvullende eisen opgenomen.

Voor werkzaamheden nabij bomen op de lijst waardevolle bomen is een Boom Effect Analyse (BEA) vereist. Hierbij wordt de gevolgen van de voorgenomen werkzaamheden voor de boom in beeld gebracht. Vervolgens worden in de BEA de maatregelen toegelicht die genomen moeten worden om schade of nadelige effecten als gevolg van de werkzaamheden te voorkomen.

Verhalen schades:

Indien maatregelen om bomen bij bouwwerkzaamheden te beschermen niet worden nageleefd of vernielingen aan bomen worden aangericht, kan de gemeente de schade verhalen. Het schadebedrag wordt berekend door toepassing van de Rekenmethode NVTB (Nederlandse Vereniging van Taxateurs van Bomen). De hoogte van de boomwaarde wordt berekend uit de kosten die gemaakt moeten worden om de betreffende boom op dezelfde locatie te vervangen (kosten die gepaard gaan met de heroprichting). Bij grote c.q. oudere bomen zal de waarde bestaan uit de kosten van het (her)planten van een boom, plus de kosten van beheer en onderhoud tot de betreffende boom op gelijkwaardige wijze de functie vervult van de oude boom. (bron: NVTB)

Behoud aantal bomen:

Jaarlijks registreert de gemeente gekapte en aangeplante bomen in het gemeentelijk bomenbestand. Dit gebeurt in samenspraak met de natuur- en milieuvereniging. Op basis van de registratie wordt bepaald in hoeverre aanvullend bomen aangeplant moeten worden om het bomenbestand op peil te houden. Met het bomeninitiatief Vught heeft de gemeente potentiële locaties voor nieuwe bomen in beeld gebracht. De kaart met deze locaties is in bijlage 6 bijgevoegd. Ook overhoeken die niet in gebruik zijn komen in aanmerking als plantlocatie.

Gedenkbomen:

De gemeente Vught biedt de mogelijkheid in de openbare ruimte gedenkbomen aan te planten. Deze bomen worden na aanplant eigendom gemeente en verzorgt dan ook het onderhoud. De locatie en boomtypekeuze vindt in overleg met gemeente plaats. Daar waar mogelijk wordt de locatie gekoppeld aan het bomeninitiatief.

Tijdig toekomstbomen aanplanten:

Bomen hebben niet het eeuwige leven. Het ruime aantal volwassen bomen in Vught bereikt op den duur de eindfase, waarna de bomen dood gaan en daarmee verdwijnen. Door tijdig in te grijpen met de aanplant van nieuwe bomen, die wanneer de huidige bomen afsterven al een forse afmeting hebben, wordt het groene beeld met volwassen bomen in stand gehouden. Met name in de diverse parken is deze methode effectief gebleken.

Lijst waardevolle bomen:

De waardevolle bomenlijst bestaat uit een lijst van monumentale bomen op openbaar terrein en een lijst met waardevolle bomen op particuliere eigendommen. De afwegingsgronden of een vergunning voor het kappen van deze bomen wordt verstrekt, zijn opgenomen in de APV. De APV wordt in 2016 herzien.

Evenementen

Evenementen in parken hebben invloed op de aanwezige bomen. Denk aan schades door aanrijding, takschades door het bevestigen van materialen en verdichting van de groeiplaats door parkeerdruk. Als bij de beoordeling van een aanvraag voor een evenementenvergunning blijkt dat er bomen in het spel zijn, worden in de vergunning eisen gesteld aan bescherming van bomen. Aspecten waar in relatie tot bomen onder andere naar gekeken wordt zijn aan- en afvoerroutes van het materiaal, het te gebruiken materieel en de locaties van tijdelijke bouwwerken, hekwerken etc.

5. ECOLOGISCH GROEN

5.1 Biodiversiteit en natuurlijkheid

Biodiversiteit: De verscheidenheid van levensvormen over de gehele planeet, maar ook in bepaalde biotopen of gebieden (bijv. gemeente Vught). Door (beheer)ingrepen is het mogelijk biotopen te creëren die specifieke flora en fauna de mogelijkheid bieden te foerageren, verschuilen of vestigen. Hierdoor kan de biodiversiteit in een bepaald gebied worden beïnvloed.

Natuurlijkheid: De mate van verstoring door menselijk ingrijpen bepaalt de natuurlijkheid. Als vegetatie zich spontaan ontwikkelt zonder beheermaatregelen is sprake van natuurlijkheid. In de gemeentelijke bossen zijn de afgelopen jaren bijvoorbeeld maatregelen uitgevoerd, zodat nadien de natuurlijke processen hun gang kunnen gaan. Ingrijpen vindt beperkt plaats, veilig gebruik van paden blijft daarbij een randvoorwaarde.

Per gebied en groenelement maakt de gemeente keuzes. Deze zijn afgestemd op de kenmerken van het gebied. Biodiversiteit biedt met name kansen in de dorpen, natuurlijkheid met name aan de randen en in het buitengebied. De al aanwezige flora en fauna is in beeld gebracht op de natuurwaardenkaart. Hierop zijn onder andere locaties aangegeven waar zwaluwen, mussen, soorten van de natuurlijke wateroevers en bermen zijn gevestigd. Het beheer wordt daarop afgestemd.

Bermen en oevers vormen belangrijke verbindingen tussen deelgebieden. Waar mogelijk vindt extensief en gefaseerd beheer plaats, zodat schuilmogelijkheden geboden worden. In enkele deelgebieden zijn hiervoor specifieke voorstellen gedaan. De ecologische ambities in het buitengebied zijn benoemd in hoofdstuk 3. Onderstaand zijn de ambities benoemd voor de gebieden binnen de bebouwde kom

Algemeen

Parken en randgroen

Met name groenobjecten aan de randen van de kern, rond sportparken en in grotere groenzones (parkgebieden) bieden mogelijkheden voor flora en fauna zich hier te vestigen of er te foerageren/verblijven. Op de eerste plaats is hierbij de inrichting van belang. Kruidenrijke begroeiing of bos(plantsoen) bieden de beste kansen voor natuurlijke ontwikkeling. Naast de inrichting dient het beheer op de functie afgestemd te worden met een extensieve aanpak. Soorten als de eekhoorn vinden in deze gebieden hun plek. Door de toegenomen verkeersdruk is de populatie in de kern Vught echter sterk afgenomen.

Doelsoort: grote bonte specht, eekhoorn, park Reeburg ook ijsvogel, uilen,

Maatregelen: door beheer diversiteit stimuleren, spontane ontwikkeling aan randen dorpen waar mogelijk.

Direct woonomgeving

Natuurlijk groen is in de directe woonomgeving niet vanzelfsprekend. Dood hout, kruidenrijke begroeiing of woekerende beplanting leidt tot ergernis bij bewoners omdat niet het beeld gerealiseerd wordt dat zij in hun woonomgeving verwachten. Dit heeft verdere verruiging en verrommeling van de openbare ruimte tot gevolg. De afweging om op bepaalde locaties ecologisch groen toe te passen dient dan ook bewust gemaakt te worden. Hierbij spelen aspecten als beschikbare ruimte, veiligheid, betredingsdruk, beleving en beheerbaarheid een belangrijke rol. In de praktijk blijkt dat op de overgang tussen landelijke gebied en de bebouwde kom goede mogelijkheden zijn voor een ecologische inrichting. Naarmate je dieper de bebouwde kom in gaat, nemen de mogelijkheden voor natuurlijk groen af en wordt het groen meer en meer culturelijker.

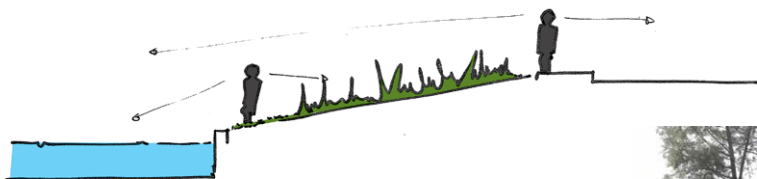
Doelsoort: huismus, egel, vlinders en bijen, gierzwaluw en vleermuis

Maatregelen: perkjes voor stofbad, wintergroene beplanting (klimop / hulst), natuurlijk groen waar strooisel kan blijven liggen (ruigtehoekjes). Bloemenmengsels ruige bermen, bloeispreiding toegepaste soorten, brandnetels.

Tijdelijke natuur

Gebieden die langere tijd braak liggen krijgen een tijdelijke inrichting gericht op functies als spelen en natuur. Zo wordt een braakliggend terrein nuttig bestemd tot de uiteindelijke bestemming gerealiseerd kan worden. Indien voor natuur gekozen wordt, wordt een ontheffing Tijdelijke natuur aangevraagd voor beschermde soorten die zich binnen 10 jaar op het terrein zouden kunnen vestigen. Voor het Isabellaveld ten zuiden van de Postweg heeft de gemeente dit traject doorlopen en is tijdelijke natuur gerealiseerd.

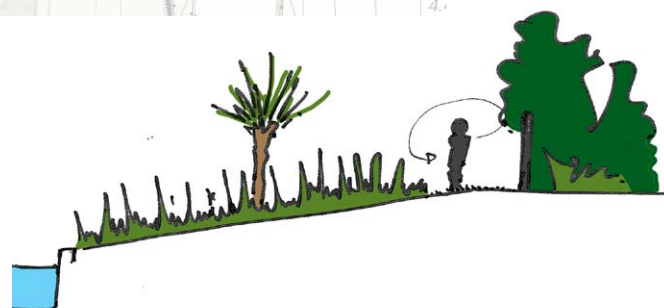
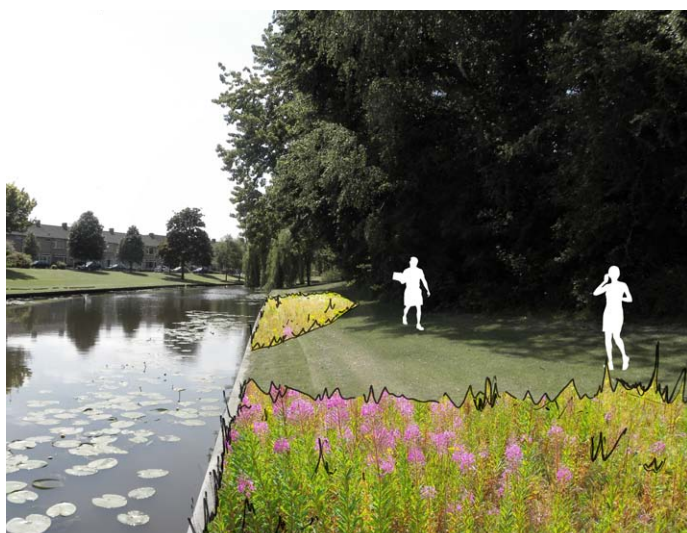
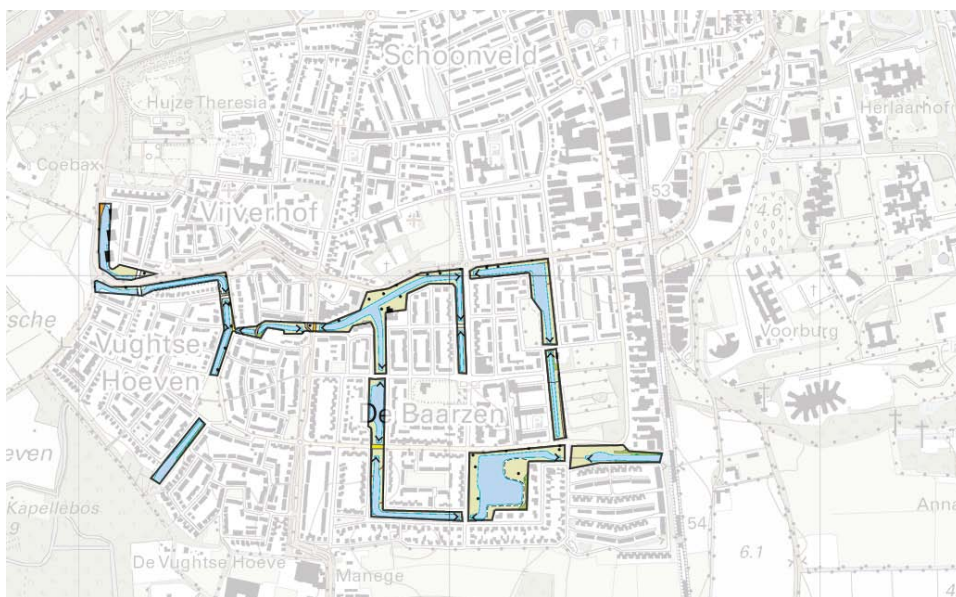
Stepping stones De Baarzen

1. langs woonstraten

- ruigte 50-80cm hoog
- maaipad langs waterkant
- door grote hoogteverschil is aan waterkant de beleving anders dan in de woonstraat

Indicatieve inrichting van stepping stones, die op specifieke locaties in De Baarzen toegepast kunnen worden.

2. aan achterkanten privekavels

- ruigte 100cm hoog
- maaipad langs privekavel
- maaipad zorgt voor afstand tussen ruigte en privekavel t.b.v. onveilig gevoel ongedierte

---

Vught Noord

Vught Noord

Het noordelijk woongebied staat in (direct) contact met Fort Isabella, Vughtse Heide en de Gement aan de overzijde van het Drongelens kanaal. Fauna die zich in deze gebieden vestigt, kan ook profiteren van fourageer- en schuilmogelijkheden in Vught Noord. Het bosrijke karakter van het gebied ten noorden van de N65 is daarbij leidend voor de inrichting van het gebied.

Doelsoort: Eekhoorn

Maatregelen: Verbinden bosgebieden met laanstructuren

Fort Isabella

Het groen rondom fort Isabella is een belangrijke schakel in de ecologische verbinding van de Natura 2000-gebieden Vughtse Gement en Bossche Broek. Diverse waterstromen en robuuste groenstructuren komen bij het fort samen. De diversiteit aan biotopen rondom het fort (nat / droog en open / besloten) biedt kansen aan uiteenlopende flora en fauna. In de visie *Fort Isabella, van strijdtonel naar kruisbestuiving, een historisch verhaal in de natuur* is de gewenste ontwikkeling rondom het fort door een brede groep betrokkenen vastgelegd. Op basis van beschikbare kennis en gegevens blijkt de natuur noordelijk en zuidelijk van het fort het meest interessant.

Doelsoort: das, bever, otter, spechten

Maatregelen: volgend uit visie

Vught Zuid

De Kwebben

Een locatie waar ecologisch groen fraai en bewust in de bebouwing van Vught is ingepast is Natuurpark De Kwebben. Met de aanleg van het natuurpark is het karakteristieke Brabantse kleinschalige hoevenlandschap van natte schrale hooilandjes weer in haar oude luister hersteld. Het natuurpark heeft zowel een cultuurhistorische als hoge ecologische waarden.

Een groene verbinding tussen De Kwebben en het ecologisch aantrekkelijke landelijk gebied rond Vught is gewenst om de waarde van De Kwebben te versterken. Voor vogels, libellen, vlinders en amfibieën ontstaat zo een netwerk van leefgebieden en routes in en rondom Vught.

Doelsoort: kwelminnende plantensoorten, vlinders

Maatregelen: huidige beheer voortzetten

De Baarzen

De inrichting van de watergangen in de Baarzen wordt zorgvuldig afgestemd, aangezien zij meerdere functies hebben. Ecologisch groen langs deze structuren is dan ook niet overal mogelijk. Met name langs de watergangen in de Baarzen spelen de aspecten ruimte, veiligheid, waterafvoer, beleving en beheerbaarheid een belangrijke rol. Hierdoor is het op veel plekken niet mogelijk de watergangen een ecologische inrichting te geven. Het vergroten van de ecologische waarde vindt plaats door het realiseren van stepping stones (stukken ecologisch groen verspreid langs de watergangen). Nevenstaand zijn voorbeelden van de inrichting van stepping stones opgenomen.

Doelsoort: rietorchis, gewone pad / groene kikker, watervogels

Maatregelen: opstellen plan van aanpak realiseren stepping stones gerelateerd aan de waterpartijen in De Baarzen

---

5.2 Natuureducatie

De natuurwaarden in Vught worden op diverse wijze bij bewoners onder de aandacht gebracht. De gemeente heeft hierin een faciliterende rol. Zij staat de betrokken partijen met raad en daad bij.

Natuur –en milieueducatie Vught

Alle basisscholen in Vught werken samen aan natuur- en milieueducatie. Doel Natuur en Milieu Educatie (NME) is activiteiten aan te bieden in de directe leefomgeving van de kinderen en nabij scholen d.m.v. leerroutes en buitenlokalen. (www.nmevught.nl).

Voor elke klas is een eigen natuurroute ontwikkeld in de natuur in Vught. Deze routes staan beschreven in een boekje met werkbladen. Een netwerk met NME coördinatoren komt regelmatig bijeen om nieuws en ervaringen te delen. Bij deze activiteit werd samengewerkt met verschillende lokale natuurgroepen zoals de weidevogelgroep, de Jeugd natuurwacht en Brabant Landschap.

Natuurpark De Kwebben

Natuurpark De Kwebben is een uniek gebied in de kern van Vught. Het gebied bevat elementen die kenmerken zijn voor het gebied de Baarzen zoals het vroeger was: natte weilandjes met houtsingels, een kweb, rietvegetatie, kwelwater. Door specifiek beheer zijn de karakteristieke eigenschappen in stand gehouden en is een waardevolle vegetatie aanwezig. Om deze waarden onder de aandacht te brengen vinden regelmatig educatieve activiteiten plaats.

Natuur en milieugroep Vught

Doel van de Natuur- en milieugroep Vught is de belangen van natuur, landschap en milieu te behartigen in Vught. Dit wordt vorm gegeven vanuit diverse werkgroepen. Activiteiten die daar onder andere uit voort komen zijn:

- Vrijwillig landschapsbeheer (knotten, ed.)
- Organiseren van excursies en lezingen
- Weidevogelbescherming
- Vogelinventarisaties
- Nestkasten bouwen en plaatsen
- Amfibieëninventarisaties
- Gerichte consumentenacties
- Ondersteuning van het Milieu Educatie Centrum

6. GEBRUIK EN BETROKKENHEID

6.1 Spelen in het groen

De gemeente heeft als primaire doelstelling het in stand houden van een evenwichtige spreiding van veilige speel- en spelvoorzieningen in de wijken. Dit is vastgelegd in het samenhangend en planmatig gemeentelijk speelruimtebeheerplan 2015-2018 voor de traditionele speelplekken. Daar waar mogelijk kan dit versterkt worden met natuurlijk spelen.

Groen is bij uitstek de plek voor kinderen om te spelen en de wereld te ontdekken. Groen in en om de woonbuurten fungeert als informele speelplek. Voor enkele grotere groengebieden is onderzocht welke wat betreft locatie en inrichting potentie hebben als informele speelruimte. Daarbij is beoordeeld wat ten aanzien van inrichting en onderhoud moet gebeuren om de gebieden kindvriendelijk(er) te maken en als aantrekkelijke speelplek te fungeren.

De randvoorwaarden voor natuurlijk spelen zijn:

- in of dichtbij kinderrijke woonwijken
- met eenvoudige maatregelen geschikt te maken (van nature al potentie)
- variatie in de inrichting van het gebied te zijn
- een goede afstemming met andere functies plaatsvinden, zoals hondenuitlaatgebieden natuurgebieden en representatief groen.

6.2 Hondenuitlaatbeleid

Overlast door hondenpoep is van alle tijden. Hondenpoep is nog steeds ergernis nummer 1 voor de inwoners van Vught. Hondenpoep is vies en ongezond. Vooral buiten spelende kinderen zijn kwetsbaar voor parasieten in de uitwerpselen. Het is dus zaak om de overlast binnen de perken te houden en de hondenpoep binnen de hekken van de uitlaatplaatsen. Zo zorgen we er samen voor dat de hond de beste vriend van de mens blijft. Ook als het om niet-hondenbezitters gaat.

Onze voorzieningen voor honden

In Vught hebben we twee soorten honden uitlaatplaatsen: hondentoiletten en ravotveldjes. Het hondentoilet heeft een laag hekwerk, rondom het ravotveldje staat een hoog hek, voorzien van een poortje. Het uitgangspunt luidt dat alle hondenbezitters in Vught hun huisdier binnen een afstand van 500 meter kunnen uitlaten.

Hondentoiletten

De hondentoiletten hebben een laag hekwerk. Hier mogen honden hun behoefte doen, zonder dat deze opgeruimd hoeft te worden. De gemeente zorgt regelmatig voor het schoonzuigen van de bodem. Op een hondentoilet is de hond aangelijnd.

Ravotveldjes

De ravotveldjes hebben een hoger hekwerk en een afsluitbare toegangspoort. Hier kunnen honden rennen, ravotten en zijn behoefte doen. Ook hier hoeft niet opgeruimd te worden. Op een ravotveldje mag de hond los lopen.

De hond moet overal in de bebouwde kom aangelijnd zijn. Ook geldt, buiten de hondentoiletten en ravotveldjes, overal in de gemeente een opruimplicht. Dat betekent dat de hondenpoep door hondeneigenaren zelf wordt opgeruimd. De BOA controleert, maar natuurlijk doen we vooral een beroep op de bewoners om deze regels in acht te nemen. Zo voorkomen we samen overlast en ergernis.

Toegankelijk groen: Vijverhof

1. Upgraden wandelroute Brouwerijlaan

- benutten en beleefbaar maken groene kwaliteiten Esscheweg 80 / Landhuis Vijverhof
- realiseren kwalitatieve verbinding tussen Brouwerijlaan en Gruttolaan

2. Dooradering Klooster Huize Theresia

- voormalig klooster Huize Theresia is in eigendom van ontwikkelaar
- wanneer het gebied wordt ontwikkeld langzaamverkeerroutes realiseren tussen de wijk Vijverhof, Verpleeghuis Huize Theresia en huidige entree van klooster Huize Theresia

3. Toegankelijk maken buitengebied Hoevensestraat

- realiseren struinpaden/wanderverbindingen t.b.v van kleinere ommetjes door het buitengebied.

6.3 Doelgroepen

De buitenruimte en de groenvoorzieningen hierin leveren een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid in de kernen. Leefbaarheid betekent: het wonen in een prettige en veilige omgeving, met de mogelijkheid om (thuis of in de buurt) gebruik te kunnen maken van (eenvoudige) zorg-, welzijns- en gemaksdiensten. Basis voor leefbaarheid is een veilige en toegankelijke openbare ruimte (heel, schoon en veilig).

Groen levert op verschillende manieren een bijdrage aan de leefbaarheid:

- Groenvoorzieningen zijn op de eerste plaats van belang omwille van de beleving. Het zicht op groen heeft een positieve invloed op de mentale gesteldheid.
- Ten tweede zet groen aan tot bewegen. In een groene leefomgeving gaat men eerder bewegen en houdt dit tevens langer vol.
- Ten derde brengt groen mensen samen. Zowel actief (buurtmoestuin) als passief (bankje in het park, buurthuis) ontmoeten mensen elkaar in een groene woonomgeving.

Of de groenvoorzieningen bijdragen aan de leefbaarheid wordt daarnaast mede bepaald door de behoefte in de wijk. Dit vereist:

- Vraaggerichte aanpak: De gemeente bepaalt niet wat het aanbod is maar overlegt met de bewoners waaraan behoefte is. Vervolgens wordt gezamenlijk bekeken hoe dit in te vullen.
- Gebiedsgerichte aanpak: Een integrale, gebiedsgerichte aanpak maakt het mogelijk meerdere specifieke vragen in een gebied (buurt, wijk, dorp) gezamenlijk aan te pakken.

De demografie in iedere wijk is hiervoor medebepalend. Daarbij speelt de veranderende samenstelling van de inwoners (ontgroening / vergrijzing ofwel minder jongeren / meer ouderen). Bij inrichting van de buitenruimte moet voor de lange termijn rekening gehouden worden met de wijzigende bewonerssamenstelling.

De gemeente Vught houdt op verschillende manieren rekening met bovenstaande. Bij het ontwikkelen van de buitenruimte weegt de gemeente de diverse functies mee. Dit wordt gecombineerd met de eisen die iedere doelgroep / leeftijdscategorie aan de openbare ruimte stelt. Dit komt in de praktijk tot uiting in:

- Kinderen: speelvoorzieningen, groen in de woonomgeving
- Jongeren: JOP, activiteiten zoals op het Lidwinaveld,
- Gezinnen: hond uit laten, wandelen/ommetje maken, buiten verblijven
- Ouderen: korte ommetjes, rustmogelijkheden, aantrekkelijke omgeving

In alle gevallen is de toegankelijkheid van het groen, afgestemd op de doelgroep, medepalend voor de gebruiksmogelijkheden. Nevenstaand worden enkele voorbeelden gegeven hoe door het verbeteren van de toegankelijkheid de gebruikswaarde van het groen toe kan nemen.

Ook ruimtelijk wordt groen aan sociale betrokkenheid en levensloopbestendig gebruik gekoppeld:

- Wijksteunpunten: de buitenruimte is mede bepalend voor het slagen van de wijksteunpunten. De buitenruimte kan door de verschillende doelgroepen worden benut in combinatie met het wijksteunpunt. Het combineren van bewegen en ontmoeten (bijv. jeu de boules, korte wandeling in directe omgeving) of samen doen (buurtmoestuin) in de omgeving van het wijkcentrum biedt kansen.
- Zorgpark en hieraan gerelateerde doelgroepen: de buitenruimte is afgestemd om de eisen van de bewoners.

6.4 Burgerbetrokkenheid

Doelstelling is een openbare ruimte die aansluit bij de wensen en behoefte van bewoners zodat men zich prettig voelt en er gebruik van maakt. Een openbare ruimte waarin sociale betrokkenheid een bijdrage levert aan veiligheid en onderling contact. De gemeente stimuleert en faciliteert deze betrokkenheid. Dit gebeurt door bewoners actief te betrekken en kansen aan te reiken. Het initiatief om daadwerkelijk in de openbare ruimte aan de slag te gaan ligt bij de bewoners. Dit is namelijk de basis voor succes: gemotiveerde bewoners die zelf ontwikkelingen in gang zetten. Bij voorkeur betreft het groepen, de continuïteit is daarmee beter geborgd.

Een stimulans voor betrokkenheid is lokale belangenbehartigers zoals Natuur- en Milieugroep Vught (NMV), Stichting Vughts Landschap en de Bomenstichting vroegtijdig een rol te geven in projecten. Zij hebben kennis van de lokale situatie. Tevens zijn zij in staat een actieve bijdrage van bewoners te stimuleren.

In hoeverre inspraak van individuele burgers bijdraagt in het proces wordt afgewogen aan de hand van de participatieladder:

Trede 1 Informeren: hier is geen sprake van ruimte of invloed. De gemeente geeft informatie of voorlichting over beleid, maar betreft burgers niet bij de beleidsvorming.

Trede 2 Raadplegen: hier raadpleegt de gemeente burgers en instellingen over beleid en luistert naar wat zij hierover te zeggen hebben. De gemeente hoeft de ingebrachte suggesties en ideeën echter niet te gebruiken.

Trede 3 Adviseren: hier vraagt de gemeente advies aan burgers en instellingen over beleid. De gemeente kan alleen goed gemotiveerd afwijken van een gegeven advies.

Trede 4 Coproduceren: hier wordt, zonodig binnen taakstellende kaders, bij de beleidsvorming samengewerkt tussen gemeente en burgers of instellingen.

Trede 5 Meebeslissen: waar burgers meebeslissen over beleid is sprake van de grootst mogelijke invloed.

Bovenstaande is zowel van toepassing bij het opstellen van beleid als het maken van (her)inrichtingsplannen. De mate van inspraak wordt mede bepaald op basis van de invloed op de openbare ruimte. In de woonstraat is de inspraak groter. De invloed op de inrichting van het structuurbepalend groen is beperkter. De inspraak van de bewoner ligt bij voorkeur op een zo hoog mogelijke trede, zodat de bewoners ook daadwerkelijk kunnen deelnemen in het proces. Het gebruik en de beleving door de bewoners zijn uiteindelijk bepalend voor het succes van de maatregelen. Aan de gemeente daarbij de taak altijd wet- en regelgeving en het algemeen belang te bewaken.

Bewoners in de Prins Bernardlaan hebben het initiatief genomen de ruimte voor hun woning samen met de gemeente groener in te richten.

7. GROENBEHEER

De gemeente is verantwoordelijk voor de inrichting en het onderhoud van het openbaar groen. Dit gebeurt bij voorkeur in nauw overleg met de bewoners, zodat de betrokkenheid bij hun directe woonomgeving toeneemt.

Het onderhoud van het openbaar groen wordt uitgevoerd op basis van beeldnormen. Per beheergroep is het beeld dat de eigen dienst of aannemer met het beheer moet bereiken vastgelegd. Per beeld zijn normen beschreven waaraan het beeld moet voldoen, zoals de bedekkingsgraad met onkruid en de minimale en maximale lengte van gazon gras. In Vught wordt gewerkt met de kwaliteitscatalogus van de CROW (2013).

In de beheercatalogus zijn drie onderhoudsniveaus opgenomen die in de openbare ruimte toegepast kunnen worden:

Kwaliteitsniveau	
A Intensief	gericht op het behouden van de maximaal esthetische en architectonische waarde met een optimaal verzorgd beeld en het uitsluiten van afwijkingen en natuurlijke processen
B Standaard	gericht op het realiseren van een net beeld waarbij afwijkingen en natuurlijke processen beperkt kunnen voorkomen
C Extensief	gericht op een acceptabel beeld waarin natuurwaarden en –processen een meerwaarde geven

De gemeente Vught hanteert als minimum kwaliteitsniveau B Standaard. Als gevolg van gunstige aanbesteding voert de aannemer in de gehele gemeente de mechanische werkzaamheden (o.a. snoei hagen en randen) uit op niveau A (2015). De overige werkzaamheden (o.a. onkruidbeheersing) worden in centra en het Stadhouderspark uitgevoerd op niveau A, overige locaties binnen de bebouwde kom op niveau B en in het buitengebied op niveau C. Als het werk opnieuw in de markt wordt gezet, wordt opnieuw het te realiseren kwaliteitsniveau bepaald.

Enkele algemene uitgangspunten voor het groenbeheer zijn:

Geen gebruik chemische middelen

Voor het bestrijden van onkruiden in beplanting en op verharding maakt de gemeente Vught geen gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen.

Gedragscode flora- en fauna

Om invulling te geven aan de Flora- en faunawet werkt de gemeente bij het onderhoud van het openbaar groen volgens de gedragscode voor bestendig beheer. Hiermee wordt bij het onderhoud bewust rekening gehouden met de aanwezigheid van flora en fauna. De aanwezige flora en fauna zijn voor zover bekend vastgelegd op de Natuurwaardenkaart. Deze wordt geraadpleegd alvorens werkzaamheden worden uitgevoerd.

Reconstructie groenvoorzieningen

Jaarlijks wordt door inboet (aanvullen bestaande beplanting) en vervanging van verouderde beplanting de kwaliteit van de beplanting op het gewenste niveau gebracht. In het MOR is hiervoor budget gereserveerd.

Biomassa

Momenteel wordt onderzocht of het samen met enkele regiogemeenten (Boxtel, Sint-Michielsgestel, Best) mogelijk is een biomassa-plein op te zetten. Dit plein is bedoeld om, in eerste instantie, de houtige biomassa die binnen het grondgebied van de deelnemende gemeenten vrijkomt te verzamelen en te verwaarden. Hiertoe wordt ook samenwerking gezocht met andere partners die houtige biomassa beschikbaar hebben. De opbrengsten van het plein worden ingezet om de biodiversiteit binnen het grondgebied van de gemeenten te verbeteren en vergrootten.

Bosbeheer

Voor het bosbeheer hanteert gemeente Vught de volgende uitgangspunten:

- Recreatie en natuur zijn de belangrijkste functies van de bossen;
- De bosgebieden dienen goed toegankelijk te zijn voor recreanten;
- De houtopbrengsten dragen bij aan de financiering van het beheer.

Vooraf in het gebied rond de IJzeren Man wordt intensief gerecreëerd. Om de bovengenoemde functies optimaal te kunnen ontwikkelen zijn rond de IJzeren Man in het bos zoneringen aangebracht, waarin natuur, recreatie en andere functies per gebied accenten krijgen naar rato van de (potentieel aanwezige) kwaliteiten.

Voor de overige bosgebieden geldt een multifunctionele doelstelling (natuur, recreatie en houtproductie). De diverse functies worden gecombineerd, belangen worden tegen elkaar afgewogen. Dood hout is bijvoorbeeld van wezenlijk belang voor een gezond natuurlijk boscysteem. In natuurlijke bossen bestaat minimaal 10% van het organisch materiaal uit dood hout. Daarom wordt niet in alle gevallen hout afgevoerd in het kader van de houtproductie, maar wordt hout bewust soms niet afgevoerd. In het bosgebied Kraaijengat kan het accent meer op natuur gelegd worden.

8. BEHOUD EN UITGIFTE

8.1 Groenfonds

Het groenfonds is een financiële reserve die bedoeld is om groen gerelateerde projecten te financieren. Het college kan de middelen uit dit fonds aanwenden zolang zij dit doet binnen de kaders die de raad heeft aangegeven.

Daarnaast heeft het groenfonds de functie als landschapsfonds. In de Verordening Ruimte van Provincie Noord-Brabant, in werking getreden op 19-03-2014, zijn regels opgesteld hoe om te gaan met kwaliteitsverbetering van het landschap bij ruimtelijke ontwikkelingen. Indien deze landschappelijke kwaliteitsverbetering op de ontwikkellocatie niet wenselijk of mogelijk zijn, wordt ter vervanging een bedrag gestort in het gemeentelijk groenfonds-landschapsfonds.

Het groenfonds wordt ingezet om extra kwaliteiten in het binnen de gemeente gelegen (openbare) groen te realiseren. Het groenfonds kan bijvoorbeeld ingezet worden voor:

- Natuurprojecten zoals het weidevogelconvenant;
- Verbetering van het landschap en het recreatief medegebruik hiervan;
- Verbeteringen die de biodiversiteit bevorderen;
- Stimuleringsregeling Groene en Blauwe diensten;
- Realisatie van ecologische verbindingzones;
- Groen gerelateerde educatieve projecten; projecten die bijdragen aan de bewustwording ten aanzien van biodiversiteit, natuur en ecologie.

Benadrukt wordt dat het groenfonds niet bedoeld is voor instandhouding van het openbaar groen en daarom ook niet aangewend zal worden voor regulier onderhoud, (her-) inrichtingen en renovaties.

Hoewel behoud en instandhouding van het groen in Vught, met name van structuurbepalend en beeldbepalend groen, voorop staat in het beleid, kan niet worden voorkomen dat bomen en beplantingen het veld moeten ruimen voor ontwikkelingen als woningbouw en andere voorzieningen. Bij dergelijke ontwikkelingen geldt:

- Voor structureel groen is behoud het uitgangspunt. Structureel groen wordt als kader gesteld voor nieuwe ontwikkelingen.
- Voor beeldbepalend groen geldt dat het uitgangspunt iets minder hard is. Indien behoud niet mogelijk is dient gelijkwaardig groen binnen het plangebied teruggebracht te worden.
- Voor locaties waar ook dit niet mogelijk is dient door de ontwikkelende partij een bedrag te worden gestort ter compensatie van het te verwijderen groen. Op deze manier kan het verlies van groen door verstedelijking elders worden gecompenseerd.
- Ook groen dat niet als beeldbepalend of structuurbepalend staat aangemerkt dient gecompenseerd te worden, omdat ook dit bijdraagt aan de groene uitstraling van Vught.

De vaststelling van de hoogte van de compensatie geschiedt voor bomen op basis van de Rekenmethode NVTB (Nederlandse Vereniging van Taxateurs van Bomen). Voor bos, gazon en singelbeplantingen geldt dat compensatie berekend kan worden door de kosten van aanleg en beheer welke nodig zijn om eenzelfde oppervlakte met een vergelijkbare beplanting te realiseren.

8.2 Uitgifte reststroken of gemeentelijke bosgebieden

Reststroken

Voor de uitgifte van reststroken is door het college een beleidsnotitie beheer reststroken 2011 vastgesteld. Deze beleidsnotitie geeft de randvoorwaarden bij de verkoop van reststroken:

- Structuurbepalend/beeldbepalend groen wordt niet verkocht.
- Er mogen geen kabels en leidingen in de te verkopen strook liggen of deze moeten worden omgelegd.
- De strook grond mag geen openbare functie hebben.

Verkopen bosgebieden

Bosgebieden worden enkel overgedragen of verkocht aan natuur beherende instanties. Zij zijn dan ook verantwoordelijk voor het onderhoud. Daarbij is het van belang duidelijke afspraken te maken over de toegankelijkheid en recreatieve mogelijkheden in deze bossen.

8.3 Ontwikkeling rijksinfra-voorzieningen

Programma Hoogfrequent Spoorvervoer (PHS)

Uitgangspunt van het ministerie van Infrastructuur en Milieu is dat de spoorcapaciteit beter benut moet worden en zo mogelijk te vergroten. Daartoe wordt het spoor aangepast. Het einddoel voor Vught is de leefbaarheid in Vught te verbeteren door het spoor te verdiepen. Een volgende stap op weg naar “één Vught”.

De kern van de opgave voor het groen richt zich inhoudelijk op een aantal samenhangende vraagstukken.

- Nieuwe ruimte: in Vught ontstaat nieuwe ruimte die geladen moet worden met betekenis voor de directe omgeving. Het gaat hierbij dus om de vraag wat de ruimte zal gaan betekenen voor de directe omgeving en voor Vught als geheel. We beperken ons daarbij niet tot de spoorzone zelf maar kijken naar een gebied van zo'n 200 meter breed.
- Relaties: Er kunnen nieuwe Relaties worden gelegd en oude hersteld. Hoe gaan we de relaties vormgeven en welke betekenis hebben ze? Daarbij is het tevens van belang dat de nieuwe inrichting geen nieuwe barrières opwerpt. De aard en hoogte van eventuele geluidsschermen is hierin bijvoorbeeld bepalend.
- Reparaties: door de aanleg van de spoorzone moet gesloopt worden. Wat bijvoorbeeld eerst een voorkant van panden naar het spoor was, kan een achterkant worden. Reparaties zijn nodig om dit weefsel af te stemmen.

Deze vragen zijn onderdeel van het inpassingsproces, dat gedurende 2015 wordt doorlopen.

N65

Momenteel wordt een verkenning uitgevoerd met als primair doel het verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid. De verkenning N65 moet objectieve informatie opleveren voor het nemen van een voorkeursalternatief om de problemen aan te pakken.

De N65 is een oude Napoleonsroute, die de stedelijke gebieden van Den Bosch en Tilburg verbindt en onderweg een kleinschalig cultuurlandschap doorsnijdt met oude landgoederen en een aantal karakteristieke dorpen en landschappen. In het kader van infrastructurele ingrepen is de opgave om de omgeving van de weg integraal aan te pakken en zo de samenhang in het gebied te verbeteren. Soms moeten hiervoor bomen wijken.

Het gebied tussen Den Bosch en Tilburg is een sterk samenhangend en vitaal stelsel van dorpen en landschappen. Groenstructuren vormen in dit landschap rondom de N65 belangrijke verbindingen tussen de twee natuur- en recreatiegebieden van topkwaliteit: de Loonse en Drunense Duinen en de Kampina. De verbindingen zijn georiënteerd op enerzijds de historische lanen die haaks op de N65 lopen en anderzijds de parallelle structuren langs de beekdalen. Op enkele plekken in de stads- en dorpsranden zijn nieuwe verbindingen gemaakt. Soms zijn het smalle paadjes of de aanleg van een ontbrekende schakel tussen bestaande wegstructuren.

Ook de kleinere landschapseenheden in het gebied rond de N65 hebben een eigen dynamische interactie met hun omgeving. Voorbeelden daarvan zijn de landgoederenzone rondom Vught.

BIJLAGEN

---

1. Kaders uit relevante wet- en regelgeving
2. Analyse uitgangspunten groenstructuur
3. Groenstructuurkaart
4. Ruimtelijke richtlijnen bomen
5. Ziekten en plagen bomen
6. Bomeninitiatief Vught (kaart)
7. Actiepunten groenbeleid

---

1 Kaders vanuit relevante wet- en regelgeving

Boswet

Met de Boswet wil de overheid het areaal aan bos in Nederland in stand houden. De Boswet is alleen van toepassing op houtopstanden buiten de bebouwde komgrenzen van gemeentes. Deze grenzen worden door de gemeente bepaald. In Vught zijn deze komgrenzen van de boswet gelijk aan de grenzen in de Wegenverkeerswet. Eigenaren van houtopstanden buiten de komgrenzen zijn, buitens enkele specifieke houtopstanden die in de boswet worden omschreven, verplicht hun voornemen tot kap te melden bij het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Tevens is de eigenaar verplicht volgens vastgestelde regels de houtopstanden te herplanten.

Flora en faunawet

De Flora- en faunawet (Stb. 1998,402) richt zich op de bescherming van inheemse planten- en diersoorten binnen en buiten de beschermde natuurgebieden. Uitgangspunt is het 'nee, tenzij beginsel'. De Flora- en faunawet heeft onder andere gevolgen voor het beheer van groenvoorzieningen. Ook bij alle nieuwe ontwikkelingen zoals nieuwbouw, wegen en inrichting van de openbare ruimte is de Flora- en faunawet van toepassing.

Bij ontwikkelingen en groenbeheer in de gemeente moet gekeken worden naar de huidige natuurwaarden (onder andere de aanwezigheid van beschermde soorten en vaste rust- of verblijfplaatsen) en de schadelijke gevolgen die soorten ondervinden bij de uitvoering van werkzaamheden. Alvorens werkzaamheden zoals het snoeien en rooien van bomen en beplantingen uit te voeren moet dan ook altijd worden bekeken of natuurwaarden aanwezig zijn en wat de gevolgen van de werkzaamheden hierop zijn.

Natuurbeschermingswet

Deze wet biedt, samen met Natura 2000, extra bescherming voor unieke Nationale en Europese natuurgebieden. Rondom Vught zijn het Vlijmens Ven, De Moerputten en het Bossche Broek aangewezen als beschermd gebied. De status van deze gebieden heeft geen directe invloed op het groen(beheer) in de kernen van de gemeente Vught.

Natura 2000

De Europese Unie heeft zich ten doel gesteld uiterlijk in 2010 de achteruitgang van de biodiversiteit te stoppen. De Europese Commissie wil dit bereiken door een netwerk van belangrijke natuurgebieden te realiseren, het Natura 2000 netwerk. Een uitwerking van dit beleid is dat dat de lidstaten beschermde gebieden voor de kwetsbare soorten en habitattypen aanwijzen. Per gebied wordt een beheerplan opgesteld.

Binnen de gemeente Vught is het Natura 2000-gebied "Vlijmens ven, Moerputten & Bossche Broek" gelegen. De Provincie Noord-Brabant heeft een beheerplan voor dit Natura 2000-gebied opgesteld.

Plantenziektenwet

De plantenziektenwet heeft als doel het voorkomen van het optreden en de verspreiding van schadelijke organismen. Op grond van deze wet zijn verschillende besluiten ter bestrijding van afzonderlijke plantenziekten ingesteld. In het Besluit bestrijding Bacterievuur zijn bufferzones aangewezen, waar het opplanten, bewaren en vervoeren van enkele waardplanten (waaronder meidoorn) verboden is. De gemeente Vught grenst momenteel aan een bufferzone. Dit heeft voor de gemeente geen praktische gevolgen.

Monumentenwetgeving

In de monumentenwet zijn groenobjecten, waaronder bomen en tuinen, bij een gebouw dat als Rijksmonument is geregistreerd, beschermd wanneer deze in de beschrijving van het object zijn vermeld. Afzonderlijke groenobjecten, zoals bomen of boomgroepen, kunnen niet als Rijksmonument worden geregistreerd.

Nationaal register monumentale bomen

De Bomenstichting beheert het Nationaal Register van Monumentale Bomen. Het betreft zowel gemeentelijke bomen als bomen in eigendom van derden. Het register monumentale bomen heeft geen juridische status. In het register zijn diverse bomen in de gemeente Vught opgenomen.

Warenwetbesluit Attractie-en speeltoestellen (WAS)

Aan een speelplek of speelobject worden eisen gesteld in het Warenwetbesluit Attractie-en speeltoestellen (WAS) en de van toepassing zijnde NEN-normen. De mogelijkheden en risico's van bepaalde speelobjecten, verhardingen en constructies van het voor de hand liggende ontwerp en technische uitwerking dienen voor realisatie getoetst te worden. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen spelaanleidingen en speeltoestellen. Afspraken hierover zijn vastgelegd in de Reikwijdte behorende bij het WAS. Geplaatste speeltoestellen worden periodiek gekeurd.

---

2 Analyse uitgangspunten groenstructuur

Natuurwaarden

1 Nationaal Natuurnetwerk

Het Nationaal Natuurnetwerk (voorheen EHS) is een netwerk van natuurgebieden en verbindingzones. Planten en dieren kunnen zich zo van het ene naar het andere gebied verplaatsen. Op plekken waar gaten in het netwerk zitten, legt de provincie nieuwe natuur aan. In Vught maken met name de bosgebieden, de beekdalen en enkele ecologische verbindingzones onderdeel uit van het Nationaal Natuurnetwerk.

2 ecologische betekenis

Naast het Nationaal Natuurnetwerk zijn vele andere groenobjecten aanwezig met een ecologische betekenis. Er kan sprake zijn van een ecologische betekenis indien het groenobject een populatie van een bedreigde of zeldzame soort herbergt (overeenkomstig flora- en faunawet), een landschappelijk waardevolle beplanting/vegetatie kent of als verbinding tussen dergelijke gebieden fungeert. In de groenstructuurkaart is binnen de kern Vught een groenblauwe dooradering aangegeven. Deze behoort tot het structuurbepalend groen. Overig groen dat een ecologische betekenis heeft, wordt tot het beeldbepalend groen gerekend.

Cultuurhistorische waarden

3 esdorpenstructuur

Het landschap van de gemeente Vught kan worden gekarakteriseerd als een esdorpenlandschap. Op de hogere zandgronden, gelegen tussen de verschillende laagtes en beekdalen, ontstonden de nederzettingen met eromheen een landschap van bolle akkers, heidegebieden en hooilanden. Tussen de verschillende nederzettingen en vanuit de nederzetting naar de verschillende omliggende gebiedsdelen ontstonden paden en driften die de contouren en patronen van de abiotische ondergrond volgden. Deze uitwaaiende patronen zijn kenmerkend voor dit landschapstype. Ze zijn veelal nog herkenbaar in het huidige stratenpatroon binnen en buiten de kernen. Vaak is een oude beplanting van bijvoorbeeld eiken of essen aanwezig. Historische wegen die behoorde tot het uitwaaiende patroon van wegen vanuit het centrum behoren tot de het structuurbepalend groen. De overige historische wegen behoren tot het beeldbepalend groen. De esdorpenstructuren zijn aangegeven op het kaartje landschappelijke structuur.

4 landgoedstructuur

Binnen Vught liggen vele landgoederen en buitenplaatsen. De omgeving van deze landgoederen werd vroeger veelal ingericht met lanen, parken, vijverpartijen en andere groenstructuren. Veel van deze structuren zijn momenteel nog herkenbaar in het stedelijk gebied van Vught. Ze dragen sterk bij aan het karakter van Vught. Indien dit het geval is behoort het object tot het structuurbepalend groen. De landgoederenstructuren zijn aangegeven op het kaartje landschappelijke structuur.

5 kampenlandschap

Rondom Cromvoirt en ten zuiden van de kern Vught komt een ander type landschap voor: het kampenlandschap. Dit bestaat uit kleinschalige akkertjes met veel singels en houtwallen eromheen. Deze elementen vormen een aantrekkelijk halfopen coulissenlandschap en behoren daarom tot het structuurbepalend groen. De houtwallen zijn voor een groot deel verloren gegaan, waardoor dit landschapstype nu minder beleefbaar is.

6 lunetten

In en rond Vught zijn verschillende restanten van de vroegere verdedigingswerken aanwezig. Ze vormen een belangrijke rol in de geschiedenis van Vught. Ze liggen deels in het bos ten noorden van Vught en deels binnen de bebouwde kom. Doordat ze zijn verscholen in het bos of opgenomen in het woongebied zijn ze vaak niet of moeilijk als zodanig herkenbaar. Toch is behoud van deze Lunetten en het omliggende water gewenst, vanwege de historische betekenis en de mogelijk toekomstige opwaardering. Daarom worden ze aangegeven als structuurbepalend groen.

Esthetische en landschappelijke waarden

7 laan of bomenrij

Naast de bovengenoemde historische elementen en structuren wordt Vught gekenmerkt door de aanwezigheid van veel volwassen laanbeplantingen. Deze zorgen voor een rijke en groene uitstraling en een monumentaal karakter.

Met name de lanen en bomenrijen met bomen van de 1^e of 2^e grootte dragen bij aan dit beeld. Het betreft in Vught over het algemeen soorten als: linde, eik, beuk, plataan, kastanje en acacia. Tevens spelen deze lanen een belangrijke rol in het begeleiden van het verkeer en bevorderen ze de oriëntatie. Dergelijke lanen en bomenrijen worden als structuurbepalend groen aangemerkt als ze de hoofdwegen in het gebied begeleiden (op basis van verkeer- en vervoersplan). Lanen en bomenrijen van secundaire wegen behoren tot het beeldbepalend groen (wijkontsluiting).

8 entrees

De entrees van de kern zijn de eerste aanblik van de gemeente. Een passende overgang tussen dorp en landschap of een herkenbare groene inrichting versterken direct de eerste indruk. Voor de entrees aan de hoofdontsluitingen (N65) is een culturele uitstraling gewenst. De entrees vanuit het landelijke gebied en bosgebieden sluiten door een meer natuurlijke uitstraling beter aan op hun omgeving.

9 groot ruimtelijk belang

Naast bomen kan ook ander groen een dusdanige betekenis hebben in de stedenbouwkundige of ruimtelijke structuur dat dit als beeldbepalend wordt aangemerkt. Het betreft dan met name groen op de overgangen van de bebouwde kom naar het omliggende landschap, groenobjecten die onderdeel uitmaken van de stedenbouwkundige opzet van een wijk en plaatselijk afschermdende beplantingen.

Gebruik

10 gebruik door heel Vught

Objecten die een gebruiksfunctie hebben voor de gehele gemeente worden als structuurbepalend groen aangemerkt. Hiertoe behoren: parken, evenemententerreinen, dorpspleinen, begraafplaatsen en sportparken. De gebruiksfunctie van deze gebieden is divers. De (cultuur)historische waarden van het groen zijn hierbij een belangrijk aandachtspunt. Daarnaast is de gebruikswaarde van deze elementen van groot belang, zoals sport en spel en het maken van een korte wandeling.

11 speelplek

Objecten die zijn opgenomen in het gemeentelijk beheerplan als speelvoorzieningen zijn aangemerkt als speelplek. Deze zijn in de groenstructuur opgenomen als beeldbepalend groen.

12 hondenuitlaatplaatsen

Objecten die momenteel zijn aangemerkt als hondenuitlaatplaats zijn opgenomen als beeldbepalend groen. In par. 6.2 wordt nader op hondenuitlaatvoorzieningen ingegaan.

---

4 Ruimtelijke richtlijnen bomen

De omvang van een groeiplaats en de keuze voor een bepaalde soort worden bepaald door zowel de boven- als ondergrondse eisen. Bovengronds betekent dit dat de kroon kan uitgroeien zonder dat dit problemen oplevert voor verkeer (doorrijhoogte, wegnemen straatverlichting) en omwonende (schaduwwerking). Ondergronds dient de boom voldoende doorwortelbare ruimte te hebben om voeding en water te kunnen verzamelen en een goede verankering in de bodem te realiseren.

De noodzakelijke ruimte is mede afhankelijk van de uiteindelijke grootte van een boom. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in 3 groottes:

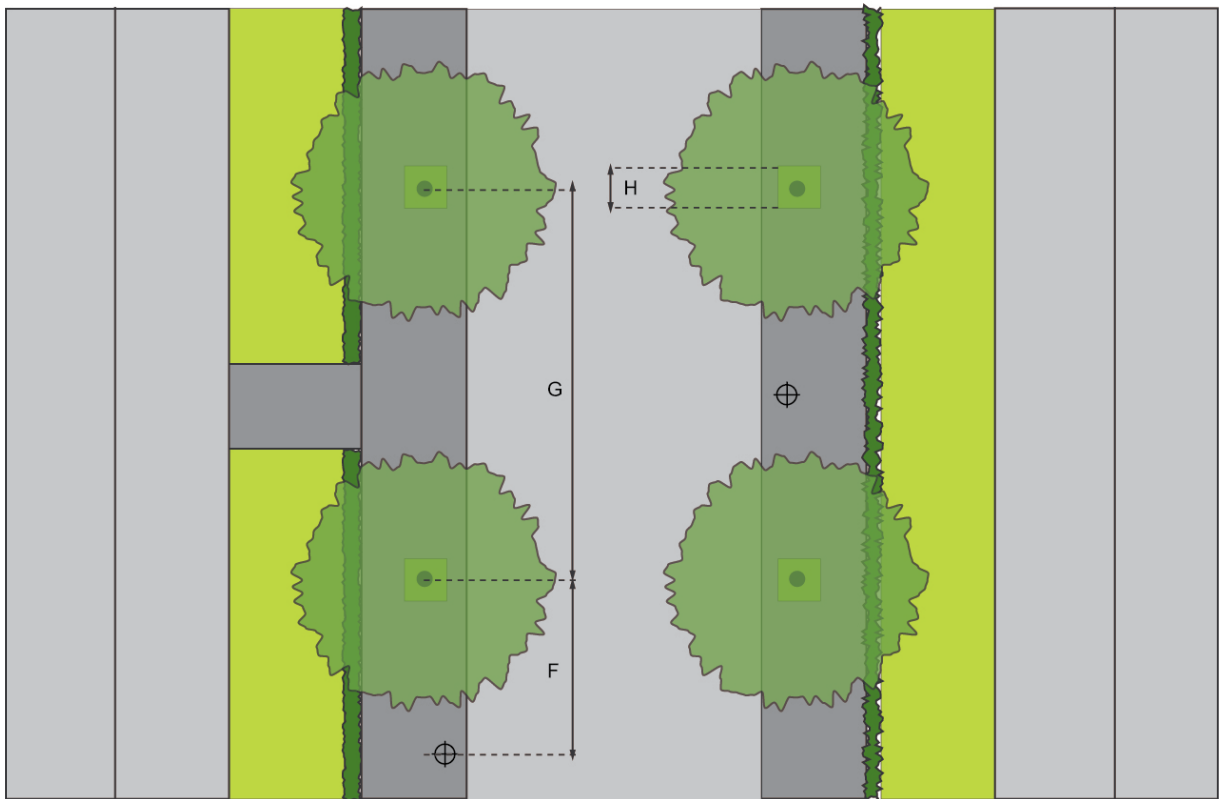
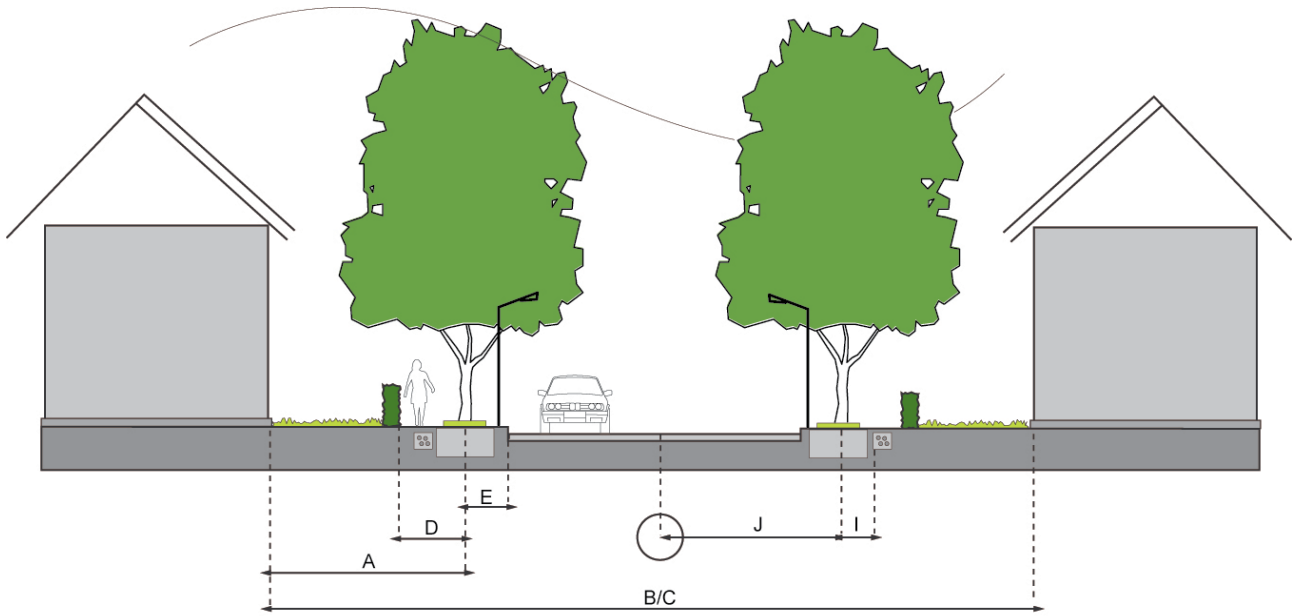
1 ^e grootte:	bomen die bij uitgroei tot hun natuurlijke habitus groter worden dan 20 meter, voorbeelden zijn plataan, zomereik, linde, gewone beuk, es, paardenkastanje, esdoorn;
2 ^e grootte:	bomen met een omvang tussen 8 en 20 meter, zoals haagbeuk en zwarte els;
3 ^e grootte:	bomen kleiner dan 8 meter blijven, zoals meidoorn, sierappel en lijsterbes.

De richtlijnen zijn gebaseerd op bomen met een ovale of eironde kroonvorm. Voor bomen met afwijkende kroonvormen, zoals zuilvormige kronen of juist brede platte kronen, en voor bomen met snoeivormen, zoals leibomen of knotbomen, gelden afwijkende maten. Deze worden hier niet omschreven.

Bij het opstellen van de richtlijn wordt gestreefd naar het uitgroeien van de boom tot de omvang en habitus (vorm) die de boomsoort van nature heeft en kan bereiken. Daarnaast is vanzelfsprekend uitgegaan van groeiomstandigheden die de vitaliteit van een boom bevorderen en die ook op langere termijn minimale overlast veroorzaken. De richtlijnen gaan daarom veelal verder dan wettelijke voorschriften of richtlijnen voor bijvoorbeeld afstand tot perceelsgrens of kabels en leidingen.

Voor de afstand tot lichtmasten zijn in het beleidsplan openbare verlichting de volgende voorwaarden opgenomen:

lichtpunthoogte	mastafstand	minimale afstand mast en eerste boom
4 meter	20-30 meter	4 meter
6 meter	20-30 meter	6 meter
8 meter	32 meter	8 meter
10 meter	35 meter	8 meter

De ruimtelijke richtlijnen bestaan verder uit de volgende streefwaarden:

	richtlijn	1 ^e	2 ^e	3 ^e	grootte
bovengrondse ruimte					
A	afstand tot gebouw/gevel <ul style="list-style-type: none"> uitgegaan wordt van de halve hoogte van de uiteindelijke boom als minimale afstand 	> 10,00	> 7,50	> 4,00	m1
B	breedte straatprofiel voor één rij <ul style="list-style-type: none"> uitgaande van bovengrondse maat van gevel tot gevel; deze afstand is twee maal de minimale afstand tot gevel 	> 15,00	> 10,00	> 8,00	m1
C	breedte straatprofiel voor twee rijen <ul style="list-style-type: none"> uitgaande van bovengrondse maat van gevel tot gevel; maat is berekend op basis van twee maal afstand tot gevel en minimale tussenmaat (bij driehoeksverband) 	> 25,00	> 19,00	> 10,00	m1
D	afstand tot kavelgrens <ul style="list-style-type: none"> wettelijke minimale maat is voor gemeentelijke bomen niet gedefinieerd; gegeven maat is een gemeentelijke richtlijn buiten de bebouwde kom: minimaal 2m uit de kavelgrens (Burgerlijk Wetboek, APV) binnen de bebouwde kom: streven naar minimaal 2m afstand tot kavelgrens en in- en uitritten evt. in overleg en schriftelijk overeengekomen met eigenaar aangrenzend perceel kleinere afstanden mogelijk bij aanplant streven naar kroonprojectie op openbaar terrein 	> 3,00	> 2,50	> 1,00	m1
E	afstand tot zijkant rijbaan/verharding <ul style="list-style-type: none"> bij doorgaande wegen tevens afhankelijk van opkroonhoogte 	> 1,00	>1,00	> 1,00	m1
F	afstand tot openbare verlichting <ul style="list-style-type: none"> richtlijnen vastgelegd in de tabel op de voorgaande pagina. 				
G	onderlinge afstand <ul style="list-style-type: none"> afstand in de rij, gebaseerd op uitgroeimogelijkheden tot natuurlijke habitus 	> 10,00	> 7,50	> 4,00	m1
H	boomspiegel <ul style="list-style-type: none"> bij standplaats in verharding 	> 4,00	> 2,25	> 1,00	m2

ondergrondse ruimte					
I	afstand tot kabels en leidingen <ul style="list-style-type: none"> gemeente Vught heeft met kabels en leidingen bedrijven afgesproken dat de minimale afstand van een plantplaats tot k&l 1,5m is richtlijn is gebaseerd op behoud van een acceptabel en veilig wortelgestel wanneer een sleuf gegraven wordt ten behoeve van kabels en leidingen geldt niet voor bijzondere kabels en leidingen zoals hoogspanningstracés en transportleidingen bij kleinere afstanden dienen beschermende maatregelen te worden getroffen. 	> 5,00	> 3,00	> 1,50	m1
J	afstand tot riolering <ul style="list-style-type: none"> richtlijn is gebaseerd op behoud van een acceptabel en veilig wortelgestel wanneer een sleuf gegraven wordt ten behoeve van riolering richtlijn tevens gericht op beperken schade aan riolering door wortels bomen 	> 5,00	> 3,00	> 1,50	m1
	doorwortelbare ruimte <ul style="list-style-type: none"> hoeveelheid bomenzand (bij bomen verharding) te spitten groeiplaats (bij bomen in gras of beplanting) 	> 8,00	> 6,00	> 4,00	m3

De ruimtelijke richtlijnen zijn erop gericht een duurzame boomstructuur te ontwikkelen. Binnen deze richtlijnen zijn voldoende mogelijkheden om deze te realiseren, passend bij de huidige en gewenste groenstructuur.

5 Ziekten en plagen bomen

Kastanjemineermot	Bestrijding
<p>De kastanjemineermot zorgt voor een bruine verkleuring van de bladeren van de kastanje en vroegtijdige bladval. De kastanjemineermot overwintert in het afgevallen blad aan de voet van de boom. Het jarenlang kaalvreten heeft vooral conditieverval bij de bomen tot gevolg.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Afgevallen blad zoveel mogelijk afvoeren. Dit voorkomt dat het insect overwintert. Bij zwaar aangetaste locaties binnen de dorps- en wijkstructuur wordt daarom aanbevolen intensiever blad te ruimen. ▪ Biologische bestrijding is nog niet mogelijk. Wel lijken verschillende mezensoorten en sluipwespen de kastanjemineermot te eten. ▪ Aanplant (nieuwe) rassen beperkt
Bloedingsziekte	Bestrijding:
<p>Op de stam en gesteltakken van de paardenkastanje ontstaan roestbruine vlekken welke een donkerbruine stroperige vloeistof afscheiden. In de nazomer stopt deze vochtafscheiding en drogen deze vlekken in. In het daarop volgende jaar verdroogt de bast rond de vlekken en sterft af.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bomen niet snoeien. Wanneer bomen toch gesnoeid moeten worden dient het gereedschap na elke boom te worden ontsmet. ▪ Zieke bomen hoeven niet direct te worden geroid. Wanneer de bomen een gevaar voor hun omgeving vormen, moeten ze worden verwijderd. Het restmateriaal kan worden verbrand bij een vuilverbranding of worden gecomposteerd. ▪ Ook zijn proeven gestart met middelen die de ziekte moeten inperken
Iepziekte	Bestrijding
<p>Iepziekte wordt veroorzaakt door een schimmel die zich via de iepenspintkever en via wortelcontract kan verspreiden. De schimmel verspreidt zich door de houtvaten, waarop de boom de vaten afsluit. Door het afsluiten van de houtvaten verdroogt de boom en sterft af.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jaarlijkse controle iepen om tijdig eventuele aantasting te signaleren. ▪ Aangetaste bomen dienen te worden geveld en ontschorst. De schors dient te worden vernietigd. ▪ Particulieren aanschrijven wanneer zij aangetaste boom dienen te verwijderen.
Lindenbladluis	Bestrijding
<p>De bladluizen voeden zich met sappen van bladeren en jonge scheuten van bomen. Door het spijsverteringsorgaan van de luis wordt honingdauw geproduceerd. De honingdauw trekt schimmels aan, waardoor roetdauw ontstaat. Deze dauwsoorten veroorzaken een kleverige plaklaag op de bladeren. Dit leidt tot 'drup', wat als hinderlijk wordt ervaren, doordat het een soort plaklaag vormt die terecht komt op auto's die onder de linde geparkeerd staan.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Preventief aantasting voorkomen door soorten aan te planten die minder gevoelig zijn, zoals T. euchlora en T. tomentosa 'Brabant'. Probleembomen kunnen beter niet worden toegepast boven parkeerplaatsen. ▪ De gemeente Vught bestrijdt bladluizen niet actief

Massariaziëkte	Bestrijding
<p>De Massariaziëkte, die wordt veroorzaakt door de schimmel <i>Splanchnonema platani</i>, is pas onlangs in Nederland opgedoken. De Massariaziëkte veroorzaakt een snel optredende houtrot in takken van platanen, met takbreuk als gevolg. Afhankelijk van de locatie van de boom kan dit ernstige problemen met betrekking tot de openbare veiligheid opleveren. Controle van de ziekte vanaf de grond is moeilijk, aangezien de aantasting zich altijd aan de bovenzijde van takken bevindt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Verwijderen van aangetaste takken kan verdere verspreiding voorkomen
Eikenprocessierups	Bestrijding
<p>Eikenprocessierupsen zorgen voor veel overlast doordat de brandharen van de rupsen reacties op huid, luchtwegen en ogen veroorzaken. De rupsen vormen in Zuid-Nederland een ware plaag waarvan de omvang van jaar tot jaar sterk varieert. De gemeente Vught kent veel laanbeplantingen van zomereiken, waardoor ook hier vaak overlast ontstaat. De eikenprocessierupsen komen vooral voor op zomereiken, maar zijn daarnaast ook gesignaleerd op andere eikensoorten.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ branden en/of zuigen: deze methode is milieuvriendelijk maar erg arbeidsintensief en daardoor kostbaar; de behandeling moet twee tot vier keer per seizoen worden herhaald; belangrijk nadeel is dat de rupsen pas worden bestreden als ze al in grote getallen aanwezig zijn. ▪ bespuiten met Xentari (dit is een bacteriepreparaat wat sinds 2003 is toegelaten) of gelijkwaardig middel: de rupsen worden bestreden voordat ze overlast veroorzaken door het bespuiten van de jonge uitlopers van de eiken met een biologisch middel; het middel veroorzaakt wel schade aan andere rupsen.

---

7 Actiepunten groenbeleid

In de Nota groen is voor diverse thema's het groenbeleid opgenomen. Op bepaalde punten dient dit beleid verder uitgewerkt te worden. In onderstaande tabel zijn de noodzakelijke uitwerkingen opgenomen.

Actualiseren beheerplan gemeentelijke bossen	2016
Voor het onderhoud van de gemeentelijke bossen is een beheerplan opgesteld. In 2016 wordt dit plan geactualiseerd.	
Herzien kapbeleid	2016
Momenteel is het noodzakelijk voor bomen met een doorsnede van minimaal 30 centimeter op 1,30 meter boven maaiveld een kapvergunning aan te vragen. Het indienen en beoordelen van deze aanvragen levert zowel voor de gemeentelijke organisatie als de aanvrager van de vergunning knelpunten op. De gemeente is daarom voornemens een lijst met waardevolle bomen op te stellen. Voor bomen op deze lijst is een vergunning aanvragen vereist. De overige bomen zijn niet meer kapvergunningsplichtig.	
Uitvoeringsprogramma weidevogelconvenant	2016
Het zuidelijk gedeelte van de Gement is aangewezen als weidevogelgebied voor de Grutto. Het weidevogelconvenant heeft een uitvoeringsprogramma. Dit uitvoeringsprogramma dient nog verder te worden uitgewerkt.	
Stepping Stones de Baarzen	2016 - 2017
Doelstelling is stepping stones te realiseren voor fauna. Basis hiervoor vormt een op te stellen plan waarin is vastgelegd welke locaties potentie hebben (gekoppeld aan doelsoorten) en op welke wijze een netwerk gerealiseerd kan worden.	
Meerjaren onderhoudsplan sportvelden	2017
De renovatie van sportvelden dient planmatig aangepakt te worden, zodat kosten gespreid worden en activiteiten op de sportterreinen ook tijdens renovatiewerkzaamheden doorgang kunnen vinden. Om de noodzakelijke werkzaamheden en de planning van deze werkzaamheden inzichtelijk te maken stelt de gemeente een meerjarenonderhoudsplan op.	
Natuurwaardenkaart twee jaarlijks actualiseren	2017
In 2010 is de gedragscode "bestendig beheer van gemeentelijke groenvoorzieningen" met de natuurwaardenkaart vastgesteld. Hierop is alle flora en fauna aangegeven die de onderhoudswerkzaamheden kunnen beïnvloeden. Het is van belang om de natuurwaardenkaart 1 x 2 jaar te herzien.	
Actualiseren speelruimtebeheerplan	2019
Het huidige plan met betrekking tot spelen gaat uit van de beschikbare middelen voor spelen. In dit speelruimtebeleidsplan wordt op basis van de behoefte aan speelvoorzieningen in de verschillende wijken van de gemeente bepaald waar en hoeveel speelvoorzieningen noodzakelijk zijn. Op basis van dit plan kunnen de locaties en de inrichting van speelplekken worden uitgewerkt.	

De uitwerkingen voor de groenstructuur, zowel binnen de kernen als buitengebied, zijn opgenomen in het Meerjarenuitvoeringsprogramma Openbare Ruimte.